

Vadász- és védő-fegyverek.

Nevezetesen:

Egyesüvű percussios fegyverek ft. 7.80—15 ftig.
Kétesüvű percussios vadász-fegyverek, vas-csővel ft. 14.50—20 ftig. Ruban-csővel ft. 20.50—26 ftig. Zsinóros, patkószeg, angol Bernát- s egyéb damasz-csővel ft. 28—55.

Kétesüvű Lefauchaux (háttöltő) vadász-fegyverek Ruban-csővel ft. 38—45, patkószeg-, rózsá-, angol, moire-, Bernát-, damasz-csővel ft. 48, 55, 65, 75—120.

Kétesüvű Lancaster (háttöltő) vadász-fegyverek, különemű damasz-csővel ft. 85—120.

Lefauchaux marok- (zseb-) revolverek, hatlövők ft. 9.80—20.
Lefauchaux-revolverek 2 mozgással, hatlövők, egyszerű simák ft. 12, 13, 14. Finomabbak, ébenfa és elefántcsont agyakkal, szép vésésekkel, arany és ezüst berakattal ft. 15, 18, 21, 24, 30—50. — 10 és 12 lövők, különemű kiállításban ft. 39—45.

Egyszerű zsebpisztolyok (tercerollok) pártját ft. 2.50—12.—
Kétesüvű ft. 4.80—20.—

Flobert-féle szoba-czelpisztolyok darabja ft. 9—13.50. Nemkülönb. puskák ft. 19—25.

Papírtöltények, Lefauchaux-fegyverek számára, több rendbeli jó minőségben, ezrt ft. 16—32.

Készen töltött vörös rezpatronok, revolverek számára, százt 7¹/₂ ft. 3.20, 9¹/₂ ft. 3.80, 12¹/₂ ft. 4.30.

Mindenemű lökpusok, fojtások, töltő-készletek Lefauchaux-fegyverek számára, vadásztasok, Lefauchaux patronartörtek és övek, löpörtöltők, 1—5 fontnak való tüzmentes löpörtörtek, sörét-zsacsók, lökpusok-gépek, vadászúrtök és jelspók, fegyverszijak, fegyvertokok s minden egyéb legújabb vadász-szerek dus választékban, jutányos árak mellett ajánlják.

KERTESZ ÉS EISERT Pesten,

Dorotya-utca 2. szám, a „Magyar király”-hoz című szállóval szemközt.

Különösen kiemeljük, miszerint irasbelli megbízásoknak gyorsan és legnagyobb figyelemmel felelünk meg, minden nálunk megrendelt, vagy személyesen vásárolt fegyvert pedig, ha bármily okból nem találja megfelelőn, s egy hó letelte alatt változatlan karban bérmentve küldetik vissza, massal eszereljük ki, vagy esetlegesen annak értékét térítjük meg. Kimerítő árjegyzékkel kívántra szolgálunk.

607 (4—6)

Biztos és gyors megölése

a patkányok és egereknek,

egy cs. kir. kizárólagos szabadalm. patkány- és egér-irtószertel gyertya-alakban.

Egy darab ára 50 kr. o. ért.

Valódián kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz. Továbbá a birodalom legtöbb fő- és mezővárosában. 646 (1—4)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

LATIN-MAGYAR SZÓTÁR

a legújabb és legjobb források után.

Szerkesztve

FARKAS ELEK által.

Dictionarium latino-hungaricum.

(8-rét, 511 tömötten nyomott lap). Füzve 2 forint.

TÜRSCH F.

váci-utca 19. sz. a „Nagy Kristóf” mellett.

fehérneműek, csipke- és menyasszonyi-készletek raktárából.

Kész öltözékek és menyasszonyi ruhák.

A derek mérték szerint készítették, az alj mindig a legutolsó párisi divat után. Vidéki megrendeléseknél kérem a mértéket Centiméterrel mérve vagy egy jól álló derekat, a ruhaalj előhossza mértékét, s a netalán egyéb megjegyzésekkel együtt beküldeni.

1 moll öltözék, kész derekkel, övvel és alsó szoknyával együtt, 30, 36, 45, 50, 60 forint és feljebb.

1 tarlatán öltözék, övvel és alsó szoknyával együtt, kész derekkel 30, 36, 40, 50 forint és feljebb.

1 menyasszonyi moll öltözék, myrtussal díszítve, 40, 50, 60, 70 ft. és feljebb.

1 menyasszonyi öltözék, illusionból vagy brüsseli tüllből, myrtussal díszítve, 70, 80, 90, 100 forint és feljebb.

1 menyasszonyi atlasz vagy tafeta öltözék díszítve 100, 120, 150 forint és feljebb.

1 menyasszonyi sima fityol 2.75, 4, 8 forint; himzett 4.75, 6—20 ftig.

Az említett szöveteken kívül más szövetekből is készítettnek ruhák.

Nagy választék mindenféle crinolinkból, különösen estélyi öltözöttekhez ajánlom az uszályos crinolint, darabja 7, 8, 12 forint.

Legújabb fehér lőszór alsó szoknyák 4, 5, 6, 8, 10, 12 forint. 634 (2—6)

Kutya-labdacsok,

Anglia leghíresebb állatorvosainak évek hosszú során tett tapasztalásai alapján, **Kwizda Ferencz János** által készítve, **Korneuburgban**; kutya-betegség, vidatáncz, nehézség, osz s a rendes kutya-betegségek ellen.

Biztos óvszer a veszettség ellen.

Egy skatulya ára 80 kr.

Valódi minőségben kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7-dik szám. 645 (1—3)

A leghíresebb s kiz. szabadalmazott

Oxford eszencia

meggyógyít azon pillanatban minden makkas fogfájalmat. Hatáthatósága a leggyorsabb s legsikeresebb.

Egy üvege ára 50 kr.

Raktárak: Bécs s az ország minden nagyobb gyógyszerárában léteznek.

Nagybani megrendeléseket elfogad **Zulin G.** cs. kir. szabadalom tulajdonos Triestben.

Főraktár Pest s a vidékre nézve: **Török József** gyógyszerész úrnál, király-utca 7-dik szám alatt. 650 (1—6)

Nemzetközi kiállítás Amsterdamban 1869.

A Liebig-féle huskivonat-társulat.

mint minden előbbi kiállításon, úgy most is a legmagasb kitüntetést kapta, ugyanis:

a nagy becsület-diplomát

(mely az aranyérmén is felüláll.)

A t. cz. közönség e huskivonatot illetőleg — összehasonlítva alulirt társulat produktumát a kereskedésben előforduló hasonló nemű készítményekkel, újból meggyőződhetik annak kitünő minőségéről, s ez alkalommal ismételve kérjük **bárho Liebig J. tanár s dr. Pettenkofer M.** urak aláírásával ellátott bizonylatlevél szíves figyelembe vételét, — hogy bizonyosak lehessenek abban, miszerint a **Liebig-féle társulat huskivonátát** valódi és hamisítlan minőségben kapják.

Liebig's Extract of Meat Compagnie (Limited).

London, október 1869.

43, Mark Lane.

644 (1—4)

KURTZ ALAJOS

ujjonnan nyitott papirkereskedése

PESTEN.

a hatvani- s magyar-utca sarkán

(az orvosi kar épületének átellenében)

ajánlja gazdagon felszerelt raktárát mindenemű **író-, levél- és rajz-papírok**, ugyszinte mindenemű **író- és rajz-eszközök**, és mindenféle **iskolai szükségletekben nagy választék** valamint nagy raktárát minden fajta **vonalozott kereskedelmi- és ipar-könyvekben** a legjutányosabb árak mellett.

Nemkülönb. mindenféle **levél-papírok** monogrammal és névnyomattal elkészítettek. 618 (6—7)

100 db. 8-rét levél-papír névvel vagy két betűvel — ft. 50 kr.

100 » » finom » » » » » » » » — 80 »

100 » » » monogrammal » » » » » » » » — 20 »

100 » » » színes » » » » » » » » — 50 »

100 » látogató-jegy könyomat » » » » » » » » — 90 »

Minden fajta könyvmai munkák a leggyorsabban s legjutányosabban eszközöltetnek, ugyszinte mindenemű **bőr-díszárak**, mint **fenykep-albumok**, **író-mappák**, **jegyzőkönyvek**, **pénztárak**, **tintatartók** nagy választékban kaphatók.

44-ik szám.

Tizenhatodik évfolyam.

Pest, október 31-én 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszor hasábozott petit sor vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítatik. — Kládó-hivatalnak számára hirdetőmnyeket elfogad Breesben: **Oppelk Alajos**, Wollzeile Nro. 22. és **Haasenstein és Vogler** Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígatás után 30 krajczár.

Rajner Pál.

Régóta szárnyalt a hír, s mind határozottabb alakot ölt, hogy b. Wenckheim Béla leteszi a belügyminiszteri tárczát s kilép a kormányból. Nem nézetkülönbségek, vagy épen meghasonlás, tisztán egészségi okok idézték elé e végre csakugyan bekövetkezett kabinet-változást. A lelépő miniszter helyére a hír a legtarkább kombinációkkal jelölte az egyéneket. Sa megtörtént kinevezés előtt alig egypár nappal tudott megállapodni Rajner Pál barsi főispán személyében.

Rajner Pál, bár nem tartozik átalakulási küzdelmeink legfőbb szerepvivői közé, oly jellemről ismeretes, s oly politikai multtal bír, mely teljesen igazolja a fejedelem és miniszterársai bizalmát, melylyel őt az ország kormánytanácsába emelték, s pártja jó reményét, melylyel őt magas hivatása küszöbén üdvözlik. Tiszta, mocsoktalan élet, közeliismeréssel találkozott jellemszilárdaság, erős meggyőződésekkel vezérelt erős akarat, buzgalom a közpályán, s a bár nehéz hazafiai kötelességek teljesítése körül, tudományos készség s alapos politikai ismeretek, tapintatosság és kitartó munkásság, — eddigi magán- és közéletének im ezek kiválóbb jellemvonásai.

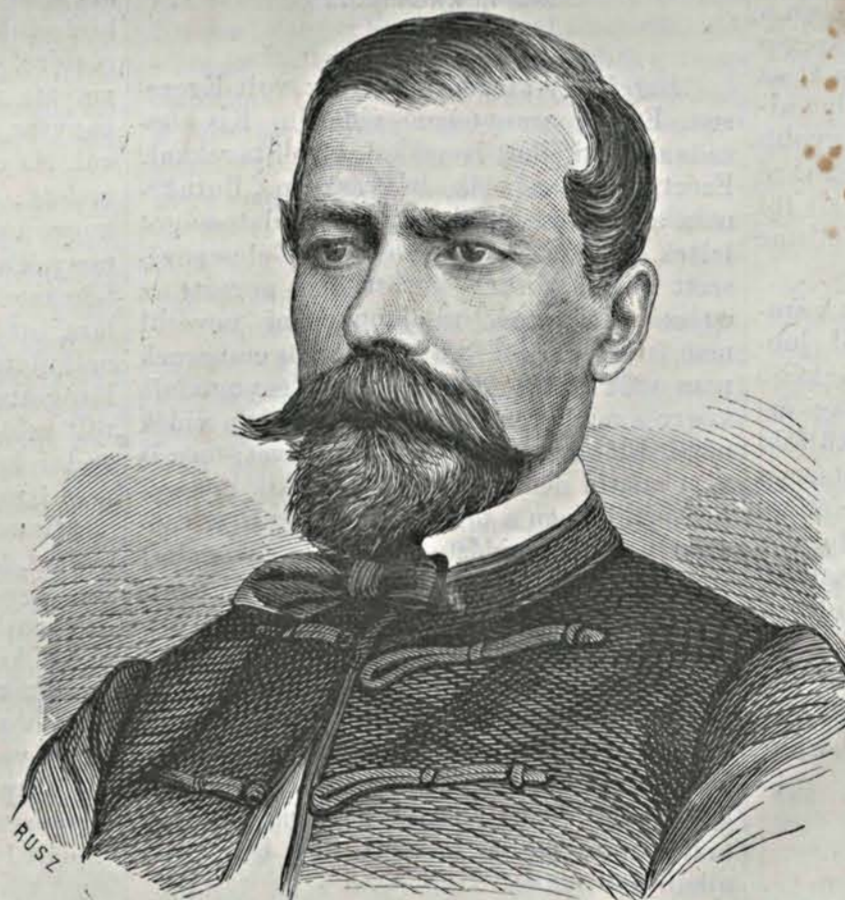
Rajner Pál 1823. február 28-án Pesten született; ugyanitt végezte gymnasiumi tanulmányait is. 1835-ben a bécsi Theresianumba vétett föl s ott végezte a bölcsészeti és jogi tanfolyamokat; hét év alatt, 1842-ig. Tizenkilencz éves volt, egészen kifejtett értelmi tehetségekkel s korához képest ritka készséggel. Egész képezetése az államszolgálatba való lépétre volt irányozva, s arra őt kiválólag alkalmatossá tette. 1844-ben tehát a m. kir. udvari kancelláriához ment, hol előbb mint gyakornok, csakhamar mint tiszteletbeli fogalmazó lön alkalmazva.

Itt s e helyzetben találták őt az 1848-iki politikai változások. Az első magyar felelős miniszterium kinevezetése után mint ren-

des fogalmazó alkalmaztatott a földmívelési és kereskedelmi miniszteriumnál Klauzál alatt.

A bureau azonban csakhamar szűk lett a hazáért melegen dobogó fiatal kebleknek. A harci riadó fölhangozott s a haza határait ellenség támadta meg. A ki a kardot bírta, nem szívesen forgatta a tollat, ha csak hülyén sutban ülő anyámasszony katonájának nem akart tartatni. Rajner Pál, a fiatal fogalmazó is, négy havi szabadságot kérve hivatalából, a honvédek soraiba lépett. Eleinte

ő haza menve, elvonultan élt családjá két birtokán fölváltva. Kevesebb hajlammal bírván a gazdálkodás s az élet anyagi foglalkozásai, mint a szellemi munka iránt, szórakozást s tevékenységhez szokott lelkének tápot leginkább könyvekben keresett. A nélkül, hogy hivalkodó reményeknek adta volna át magát, melyek a megpróbáltatás amaz évei alatt, tavaszról tavaszra ábrándos képek tüneteivel biztatták a vérnesb gondolkodásukat, szintoly kevéssé engedte át lelkét a tompa kétségbeesésnek, mely setét szemüvegén a jelen bukásában a mult és jövő megsemmisülését is látta. Eleven érezte s erősen hitte, hogy nemzetiünk nem veszett el, sem az alkotmányos nemzetek sorából végkép ki nem lépett; hogy kévsé bár, de a jobb fordulatnak előbb-utóbb be kell következnie, s a hazafira szerep vár még, ha magát a türelem és várakozás évei alatt arra képesíti. Mohón ragadta meg azért az alkalmat, melyet annyi fiatal közt neki is, a nem keresett nyugalom nyújtott magasabb kiképzetésére. Korában már csak önképzésről lehetett szó, s ő iskolailag bevégezett tanulmányait a legkitartóbb szorgalommal folytatta csöndes otthonában. E tanulmányok a legszéleseb értelemben vett politikai természetűek voltak; a magyar közbiz, a külföldi politikai állapotok és intézmények s a történelem képeztek annak főbb irányait.

RAJNER PÁL.

Ivánka Imrénének volt hadsegéde, s midőn ez, mint parlamentair a népjog ellenére elfogott, Rajnert Guyon ezredes vette hadsegédül oldalához.

A forradalom után a családi tűzhelyhez, a magány rejtekébe vonult vissza. Családjá Barsmegeye előkelő családai közé tartozott s azon év decemberében, Barsmegeye alkot-

mányos tisztujtása alkalmával, Rajner Pál egyhangulag első alispánvá választott. Fájdalom, a megyei s országos alkotmányos élet ezuttal csak rövid ideig tartott. Eleget mindazáltal, hogy Rajner Pált nemcsak megyéjében, hanem széles körben is, mint alapos politikust s a mellett a közgazgatás erélyes és ügyes férfiát ismerjék meg. Megyéje kormányzatában annyira kitűnt, hogy mindenki nagyobbra tartá hivattottak.

1865-ben egyik szomszéd megyének (Hontnak) ipolyisági választó kerülete tisztelet meg a képviselői megbízással. Mint határozott deakpárti jelölt lépett föl, s mint ilyen foglalt helyet a képviselőházban is a pártok sorakozásánál. Mint szónok alig szerepelt a debatte-okban, a nyilvánosság előtt; de alapos ismeretei, tiszta ítéllete, a munkát vissza nem riadó s kitartó szorgalma, végre határozott pártállása s ragaszkodása elveihez, pártja bizalmát s az egész törvényhozás becsülését szereztek meg számára. Több bizottságban foglalt helyet s vitt tevékeny és munkás szerepet.

A kiegyenlítés, melynek létrehozásában ő is buzgó részt vett, végre 1867. elején létrejött, a megalakult magyar felelős miniszterium őt Bars megye főispánjává nevezte ki; nagy öröme a megyének, mely őt fiának vallá s kormányzati ügyességét, erélyét, tapintatát, már alispánisága korából eléggé ismerte.

Még azon év nyarán hozta Heves megye bizottmányja ismeretes (első) határozatát, melyben a kiegyezést s az országgyűlés által hozott törvényeket rosaltta. Rajner Pál küldetett a hatáskörét túllépett megyébe királyi biztosul a határozat megsemmisítésére; s ő kellemtelen föladata, erély és méltóság mellett a kormány tapintattal is oldotta meg, melyet tőle a kormány méltán megvárt s az ügy kényes volta követelt.

Főispáni s királyi biztosi működése oly férfianak tüntette föl Rajner Pált, kiben a nehéz viszonyok közt annyira szükséges erély és határozottság soha sem csap át az önkénykedésbe, mert erős és törhetlen alkotmányos érzet áll őt fölötté. Legnagyobb bizonyossága ennek, hogy belügyminiszterre kineveztetésekor az ellenzék sem szólalt föl a volt királyi biztos alkotmányos jelleme s hazafisága ellen.

Mi hiszünk, hogy a hozzá kötött vározasoknak meg fog felelni. Sokkal jobban ismeri a megyei életet, sokkal inkább vérvé vált a magyar alkotmányosság érzet és sokkal alaposabban ismeri a külföld önkormányzati intézményeit is, mintsem a küszöbön álló megterendezésnél tőle életre való javaslatokat ne várhatnánk. Hogy a kormányzatban erélyt, a kivitelben határozottságot, s tapintatot várhatunk arról eléggé biztosít multja. Aztán Rajner Pál a férfikor teljében áll még, testi és lelki erejének teljes birtokában, a tevékenység és munka korszakában.

Egy látogatás.

Jó derék öreg nő, azt hiszem vártatok, — Hosszú két év mulva itt vagyok nálatok; S most is úgy fogadtok, mint hajdan, élémben Egész háznép kijön a pitvar elébe.

Jól esik, jól esik — én nem is tagadom, Szíves üléstek' hálásan fogadom, Melegen viszonzom és jól érzem magam, Midőn küszöbötök át léptem boldogan.

Körül nézek szépen, mindent áttekintek, S azt találom most is, azt a régi rendet, Azt a régi csendet, tükrötisztaságot, Egyszerű, ártatlan, boldog, szép világot.

Nagy városból jöttem e kicsi faluba, S bár egy egész élet vágya csatol oda, De könnyen, szívemen foledem köztetek S hosszasan, édesen, úgy elbeszélgetek.

Kicsi kis lyányaid szintén felnővénnek, Szép, csinos mindenik, okosak, serények, Özvégység napja közöttük felderül S a régi öröm is talán visszakerül.

Talán visszakerül; — a boldog szép remény Ott ül az embernek ajkán, arcán, szemén, S mikor áttekintesz lopva lyányaidon, Az a gyöngéd mosoly mit jelent, jól tudom.

Oh ha máskor régen szintén ezt tervezed! Oh ha így nyujtod ki faldm hívó kezéd! Oh ha csak egy szóval keltesz bennem reményt! Oh ha csak egy szóval marasztod őt szegényt!

— Mit ér? nem egymásnak rendelt minket az ég, S bár szíve fáj, mégis ah! mégis elvívék! S tölem kért tanácsot pirulva, titokban, Mig arczán egy könyösepp gördült le ragyogva.

Mit szólhattam hát én? oh az élet sulya Iszonyú terhével kebleme nyomula, S nem biztatván sehoh csillagfénynyolva a menny, Búsán szóltam: „habár szíved szakadna, menj!”

Oh ne hidd azt soha, ne reméld asszonyom, Hogy e fájó mosoly újabb kín arczomon. E látogatás sem családod' illeti, De azt, a ki itt leng, habár a sír felel.

Azt, ki — bár másé lett, de mégis az enyém, Azt, kinek ez árva téged nevez nevén, Azt, a ki maga lett, bár sírva, áldozat, Csak hogy boldogabbá tehessen házatad.

— Add ide asszonyom kis árva unokád', Ölemben, szívemen hald játszsa ki magát, S ha már anyja keblén többé úgy sem pihen, Megnyugszik e forró s érte saigó szíven.

Dömötör János.

A Nede-táncza.

(Beszél az oláh bányász nép életéből.)

Ira: LUKÁCS BÉLA.

I.

Butuk egy szegény bányász volt Egerezen, Erdély aranytermő vidékén. Kis köpczös alak, kifejtett izmokkal, kövér tagokkal. Ezért hívta az oláh bányász nép „Butuk“-nak, azaz: törzsöknek; nagy hasonlatosságot lelték az ő alakja s egy levágott, elcsenevesszett vastag fatörzs között. Így nevezte az egész vidék, más tulajdonképeni nevérol nem ismerte senki. S a kis köpczös embernek nem volt mit tennie, mint belenyugodnia végre a névbe, melyet reá octroyált a vidék népe. Előbb zokon vette a csufnevet; meg is vert miatta néhány bányászt, a kik így szólították, hanem a mikor bírós jegyző ugyanazon név alatt idézte meg, bele nyugodott sorsába, s felhagyott az ugysis híú, ugysis eredmény nélküli küzelemmel, a vidék törvényes szokása ellen.

Furesz kis ember volt ez a Butuk. A civilizációval s a vasuttal, mely már eljutott az aranytermő vidék közeléig, lassan-lassan kipusztulnak a bányász nép különös, sajátosságos alakjai, ezért akarom megírni a Butuk históriáját, úgy a mint az idős bányászok ajkán maig is él.

Két rögeszméje volt, a melyekről nem birt lemondani. Szentil meg volt győződve arról, hogy gazdag ember lesz, s hogy felesége nem lesz akárminő paraszt katrinczás leány, hanem szoknyás, *krinolin*os dáma.

E kettő körül özpontosult minden vágya, minden törekvése. E kettőről nem birt lemondani. Túrta a legterhebb munka kínjait és fáradalmait, túrt éhséget, nélkülözést és nyomort, de jó kedvét, vig kedélyét nem vesztette el soha, mert szent meggyőződése

volt, hogy gazdag ember lesz, s hogy akkor úri — már t. i. e vidék fogalma szerint krinolinos feleségre fog szert tenni.

Nem tudom, mennyiben igaz az, hogy csak erősen és komolyan akarni kell valamit — s mindenesetre teljesülni fog? — hanem ez esetben Butuk fővágyai mégis teljesültek.

A vágy, hogy gazdag emberré váljék a legkalandosabb s a legkétségbeesettebb vállalatokra ragadta Butukot. Ő nem akart közönséges módon meggazdagodni, s ez természetesen nem is volt az ő hatalmában. A legjobban, vagy a bármily csekélyet is jövedelmező bányák másnak birtokában voltak. Ha épen silány és hasznavehtelen nem volt valamely bánya, ha évek alatt nem emészette még fel a birtokos egész tőkét — a tulajdonos nem adta tovább, nem hagyott fel vele, hanem dolgoztatta a jó remény fejében. Pusztá már csak az a bánya volt, a melyre nézve a birtokosban még a remény is elveszett, — a bányász pedig végnélküli türelemmel táplálta a reményt, a mig csak egy gyöngé hajszálon függ.

Miután a szegény, s a rögeszméi folytán hóbotosnak ismert Butuk, a jövedelmező s dolgalattal levő bányákba nem juthatott be: vágyai teljesülését oly helyen kereste, a hol másokban már teljesen kialudt a remény. Sorba járta a felhagyott évek óta pusztán heverő bányákat s dolgozott mindegyikben szakadatlanul, oly kitartással, a minőt csak rögeszmék hajhászása kölesönözhet. Hanem itt sem boldogult. Keservesen fáradságos munkáját nem koronázta semmi siker.

Leleményes agyában új gondolat fogamzott meg. — Most már nem ott hajhászta az aranyat, a hol mások már nem keresik többé, — hanem a hol még nem kutattott senki.

Egész pusztitást vitt véghez a hegyekben. Az érczek vegyülési törvényeinek ismerete nem zavarta meg az ő ábrándjait. Kutatott, ásott, furt mindenütt, agyagban, homokkőben, mészkőben, a melyekben a világ teremtése óta soha arany nem fordult elő. Mindennap kirándulásokat tett a vidék egyik vagy másik részére, egyik vagy másik hegyre, főlegyerezte magát csakány, fúró s löporral, s a bányász mindeneműi szükséges szerszámaival. Ha egy gyanus sziklát látott, nem nyugodott, mig szét nem robbantotta; persze hogy baglyokat meg kigyókat talált csak, melyek a szikla oduiban vertek tanyát. Vagy felmászott egy hegyzakadás életveszélyes falára, ott kezdett lyukat furni — de eredmény nélkül itt is. S mikor mindebbe beleunt, sorba látogatta a barlangokat, kikergetett, kifüstölt belőlük farkast, medvét, rókát s bányászkodni kezdett. A cseppkőbarlangok szintén nem ismerték az aranyat.

Hanem azért mindennimen, a hol bányászkodott, furt vagy ásott — mindenimben hazavitt egy-egy darab követ, hogy néha csak úgy roskadott a teher alatt, melyet czipelt.

A kik látták, kinevették, s mosolyogva mondták egymásnak, hogy a kis Butuk aranyat hozott haza egy egész számarháton, — végre valahára mégis kivirult!

Butuk túrta társai gunyolódását azon esendes megnyugvással, melyet rögeszméje táplált benne. — A haza hordott értéktelen apró követek apróra törte, elvizsgálta őket órahosszakig, s mikor ő maga nem talált semmit bennök, megmutatta boldog boldogtalannak, hogy talán találnak mások bennök aranyat. S még ekkor sem nyugodott, sorba járta a kincstári hivatalnokokat, minden héten elvitt egy halmaz követ az érczpróbáló hivatalhoz, hadd nézzék meg mennyi arany van benne!

A bányászati hivatalnokok már jól ismerték Butukot, tudták hogy mi bántja, s miben szenved. Átvették a beszolgáltatott követ, s

néhány nap mulva átvehette Butuk is a választ, hogy nincs arany benne.

Azonban Butuk nem fogyott ki a leleményes gondolatokból. A felhagyott bányákat, s azon helyeket, hol mások már nem keresnek, vagy még nem kerestek aranyat, — azokat ő mind összekutatta. Most már a vízmosásokat vizsgálhatta; úgy számított, hogy a víz hamarabb nyomhoz vezet.

A mennyi patak, a mennyi homokos hely, azokra mind különös figyelmet fordított. S úgy okoskodott, hogy talán kizsákmányolhatók azon helyek is, a hol mások sokat vesztettek. Felkereste a régi, felhagyott és romladozó ércztörő malmokat, s azok körül ásta össze a fővényt. Most már nem követeit, hanem fővényt czipelt haza, s mindenféle apró kőporral halmozta el a kincstári érczpróbáló hivatalt.

Az egyik beszolgáltatott fővénynek oly különös színe volt, hogy a bányászati hivatalnokok próba alá bocsátották pusztá tréfából. S mennyire elbámultak, mikor az eredmény: a leggazdagabb nemes ércztartalom volt.

Ez az eredmény a legkevésbé sem lepte meg Butukot. A legtermészetesebbnek találta, hogy az igénytelen kinézésű fővényben is van arany. Hiszen miféle bányászokdás volna az — okoskodott magában — ha csak ott keresnének aranyat, a hol létezését bizonyosan tudják. Ő kerestett mindenütt, ott is, a hol mások nem kerestek; a legtöbb helyen nem talált ugyan, — hanem egy helyen, és pedig ott, a hol mások nem keresték, mégis reá talált.

II.

A hely, mely valószínű Butuk rögeszméjét, s mely megalapította szerencsét, egy régi, felhagyott zuzda rakodványa volt.

Senki sem méltatta figyelemre, senki sem munkálkodott körülte, mert haszonvehtelenek, értéktelennek tartotta mindenki. Közéleben egy bánya feküdt, melyet birtokosa felhagyott s nem dolgoztatott többé rosasága miatt. A bánya mellé ezt a zuzdát építette, a hol megtörte a köveket, de nem jövedelmezett sem bánya, sem zuzda; felhagyott tehát mindakettővel, idejekorán, mielőtt vagyonát felemészítette volna, és más helyen kerestett szerencsét.

Pedig az említett bánya a látszat daczára értékes és becses volt. Sajátsága abban fektűt, hogy a nemes érczek, bár nagy mennyiségben, de oly csekély parányokban jelentkeztek a porfyrközetben, hogy szabad szemmel nem valának kivehtők, sőt a zuzdai művellet sem választotta ki azokat. Nemes ércz, arany, ezüst parányok együtt folytak el a sárra kevert haszonatlan kőnemekkel. A primitív zuzdai művellet nem volt képes kiválasztani a nemesebb tartalom érczköveket a többitől. Vízben törték össze a bányákban összerobbantott köveket, de a nehézség törvényei, melyek a víz segítségével különválasztják a nemes érczparányokat a salaktól, — az érczparányok kicsinyisége miatt nem nyerhetek alkalmazást. A víz elmosta az érczest, s miután a bánya fordított munkát a zuzdai művellet sem pótolta — a birtokos felhagyott bányával, zuzdával.

Igy lett pusztává a bánya s a melléje épített ércztörő malom. Az általa liszté őrölt érczkö-részeket azonban a víz, mely elmosta, — a kőválygók patak mentén rakta le a völgy hosszában. Senkinek sem jutott eszébe, hogy minő kincs rejlik ez iszapban. Nem zsákmányolhatta tehát ki senki, mig Butukot nem vezette reá a véletlen.

Butuk a gazdag ércztartalom iszapot egyenesen a kincstári érczolvasztó kemenzékbe szállította. Az olvasztás s a tűz általi művellet külön választotta az érczrészeket s

a salakot, a mire a víz nem volt képes; összetömörítette a nemes érczrészeket, úgy hogy maga Butuk is elbámult az iszap gazdag tartalmán.

Butukot a világ, rögeszméi után itélve, bolondnak tartotta ugyan, hanem azért több esze volt, mintsem ki ne foghatott volna a világon. Igyekezett, hogy kincstörzsait titokban tartsa; tudta, hogy ha mások is nyomába jutnak az ő felfedezésének, az értékes iszap azonnal el lesz hordva. Mivelni kezdte tehát azt a felhagyott bányát, mely tulajdonképeni kincstörzsához, a zuzdához tartozott. Gazdagságának forrása — az emberek szemében — ily módon elvesztette minden sajátserűségét. A vidéken nem volt valami hallatlan eset az, hogy egy rosznak kikiáltott s felhagyott bánya megjavuljon; legfőlebb az bszantotta az embereket, hogy a szerencse egy bolondot látogatott meg.

Az első vágy teljesülése elodázhatlan köteletségévé tevő Butuknak, hogy ne csüggedjen, hanem törekedjék a második felé is. Szomszédjában egy oláh bányász-gazda lakott, a kinek *Gaftia* nevű leánya volt, s ezt rég kerülgette Butuk.

Mert Gaftiában egyesülve látta mindazon föltételeket, melyeket kerestett abban, a kit nejjé akart választani.

Gaftia atyja gazdag bányabirtokos volt, a ki némi ambíciókkal is bírt, s leányát — a mint ez a gazdagabb bányászoknál szokás — Nagy Szébenben nevelte két évig.

Ez a neveltetés sok pénzbe került ugyan az öreg bányásznak, hanem azért Gaftia mégis — Gaftia maradt. A nevelőintézetben ugyan nevelt, mely nagyon parasztházású volt, elcsérlették a civilizált hangzású „Valeria“ névvel; legújabb divat szerint selyemruhákat adtak reá; de ezeken kívül két év mulva is ugyanaz a falusi leány maradt, a ki volt; leszámítva, hogy elvesztette az igéző egyszerűséget, mely báját kölcsönöz a falusi leánynak.

Mikor vissza tért szülői házába, hamar lerázott mindent, a mi idegen, a könnyebb légkörben felöltött Valeria nevet hamar elfeledé, s ismét Gaftia lett belőle; csak hogy megmaradtak Valeria ruhái, melyeket Gaftiának is viselnie kellett, mert atyja különösen biszke volt erre, mint világos jeleire annak, hogy ő uri körben neveltette leányát.

Szóval — Valeria-Gaftia olyan leány volt, a kit Butuk magához egészen méltónak tartott.

Szándékairól nyilatkozott már ezelőtt, hanem a gazdag bányász csak mosolygott a szegény Butuk tervein. Később, hogy mint gazdag emberről beszélt felőle a vidék, már nem nézett reá oly kancsal szemmel sem Gaftia, sem atyja.

Butuk elhatározta tehát, hogy föllép határozottan mint kérő. Megállapította már a megkérés napját is. Szombaton lesz e nagy nap, a mikor visszatér a bányájából.

De ő maga idegenkedett a kérő szerepétől. Jobb szerette az egészet okosan elcsinálni, hogy számára ne maradjon semmi hátra, mint a kész leány. A vidék legtiszteltetreméltóbb, legbefolyásosabb egyéniségeit hívta tehát segítségül: két öreg, szürke oláh pópá képében. Ezeket bizta meg azon feladattal, hogy megkérjék számára a leányt.

Igért mindegyiknek templomába egy viaszgyertyát, meg egy preszkurát;* ez volt a hivatalos ajándék; — a hivatalon kívüli: egy veder bor pópánként és kilátás, hogy ők is meg fognak hivatalni az összekelési dinom-dánomra. Sajátságos, kedélyes képet nyújtott ez a két pópá, a mint teljes diszben méltóság teljeselementek megkérni Gaftia

* Sótalan kenyér, melyet a gör-keleti vallású oláhok áldoznak.

kezét Butuk számára. Ugy néztek ki, mint egy proféta sereg a mesék idejéből. A torzonborz ószhaj, s a fehér szakáll álomlott a már réges régen fekete, de most zöldde kopott reverendára, azarczon komolyság, a lépésekben ünnepélyesség. A nép szent áhitattal hajolt meg e zarándok-csoport előtt, az ut hosszában; azt hitte, hogy az isten választójai esodát készülnék csinálni.

Butuk ünnepélyes küldöttsége hamar elvégző megbízatását. Gaftia atyját szintén meglepte e szent kérsereg, ha lett volna is némi ellenmondása, elnémult, — midőn a pópák kiolvasták az evangéliomból, hogy isten akarta ezt így. Apa és anya beleegyeztek, s nem volt szabad ellentmondania Gaftiának sem.

Az alatt mig a pópák elvégezték Butuk Gaftia összekelését, a völgyében bánya setétebe merült. Ott a föld gyomrában ismét megfedkezett mindenről, a mi fenn elfoglalta, — itt közönséges bányász, azaz telhetetlen kincskereső volt. A bánya, melyet mint felhagyottat, s leginkább azért, hogy gazdagsága forrását az irigy világ szeméi elől elrejtse — munka alá vett, annyira megjavult rövid idő alatt, hogy Butuk a legnagyobb valószínűséggel igen gazdag fogást sejtethetett, ha csak néhány lábnyira halad még előre. Benne kiváló mértékben megvolt a bányászok azon tulajdonsága, hogy minél közelebb áll szerencséjéhez, annál békéltlenebb, annál nyugtalanabb. Még néhány napi munka évek fáradsalmaival ért fel előtte. Ha tette volna, levegőbe robbantotta volna az óriási hegyet, csak hogy egy percz alatt valósuljon sejtelve.

Butuk iszonyu pusztitást vitt végbe az nap bányájában. A bányászok, kiket maga mellé vett segítségül, maguk eléműltek a kis ember művelein. Rémülettel várták a repesztőlyukak szétrobbanását, mely egy percz alatt össze fogja duni a bánya belsejét. Még attól tartottak, hogy a kőzet szétrepesztésére alkalmazott lyukak közül nem robbant föl mindenik, s Butuk már beindult a bányaába a természet elemeinek küzdhelyére. Csak félve, s életük elszánásávköveték a kis embert a bányászok.

A szenvedélyes bányász maga is elbámult a nagy pusztulásán, melyet a föld gyomrában, a szétrobbantó löpor segélyével okozott. De vállalata gazdagon lön jutalmazva; sejtelve nem csalta meg. Az érczér folyását, melynek mentén eddig a bánya műveltetett, gazdag aranylerakodás szakította meg. Az arany nagy lemezalakokban fordult ott elő. Egész falrteget képezett a kőzetben. Butuk a nagy kőhalmazból a kincskereső egész szenvedélyességével kereste ki az értékes, becses, nemes érczköveket. — Megkoronázva látván munkáját, hazafelé vette most útját, mert most második fő vágya nem hagyta nyugodni.

A mint a hegység és erdők között ballagott megterhelte apró lovaival, mint a gyermek játékszerét, úgy mérgette folyton kincset. A többi értékes darabok között volt egy tiszta arany lemez, Butukot gyönyörködtette fénye s kebléhez szorította. Akkor egy eredeti ötlete támadt. Nehány lyukat furt az arany lemezben, s kőzmadzaggal melléhez erősítette. Tetszett magának ebben az arany mellényben.

Elhatározta tehát, hogy így körül páncélozva szívet áll kedvese elébe. S a czifra mellényü kerőt kinevették ugyan, de az így körül páncélozott szív megtette hatását. Butuk megtartá esküvőjét Gaftia-Valeriával, volt nagy dinom-dánom hegyen-völgyön, — s a pópák, s az egész vidék egy héten át érezték a vigadalom — szeszt.

Tinne Alexandrina.

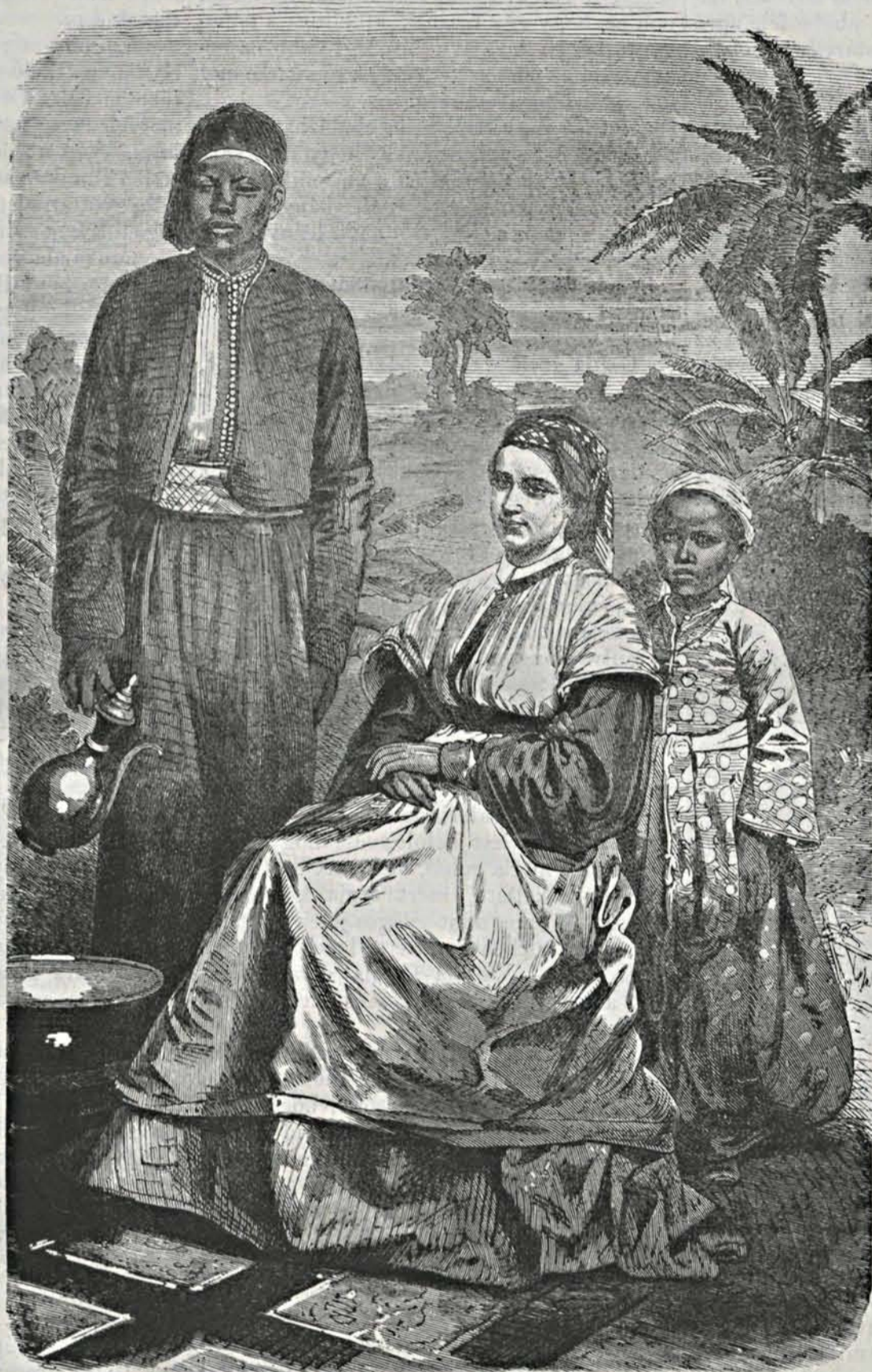
Egy borzasztó esemény, mely ez év júliusának első napjaiban ment végbe, a földrajz barátait egy jeles és bátor utazótól, Tinne Alexandrinától fosztá meg, ki fölfedezési vágytól ösztönözve, rövid élete alatt háromszor hatolt be Afrika belsejébe. E sötét esemény főmozgatói, valamint a szerencsétlen áldozat szolgálói is, tehát szemtanúknak, tudósításai rövidök ugyan, de annál szomorubbak. Tinne kisasszony egy kíséretre bízta magát, melyet számára Ichnuchen, a Ghat közelében lakó tuaregek főnöke rendelt, hogy őt e fejedelem főtanyájára kísérje. A kisasszony ugyanis a nyárnak még hátralevő részét az ősz sátor alatt szücszített el, hogy Murzuknak, utolsó lakóhelyének, egészségtelen nyári levegőjétől szabadulhasson. Szegény, nem is gyanítható, hogy kísérete oly emberekből áll, kikben maga Ichnuchen sem igen bízhatott. Sőt a mint a tripolisi osztrák-magyar konzul jelentéséből kitünik, a kíséret vezetőjének személyes vizsgálata és alattomos bosszu tervei voltak a törzsfőnök ellen, és azt hitte, hogy hatalmas bosszút áll Ichnuchenen, ha védezcét meggyilkolja, s így azt a gyalázatot zúdíthatja rá, hogy védelme mitsem ér. Egy másik tudósítás szerint e sajnós eseményt az idézte volna elő, hogy az utazónő és kísérői között némi villongások törtek ki, mert az utóbbiak rabló támadást akartak intézni a dél-felé lakó Dzsiraffi-törzs ellen, a mibe Tinne kisasszony természetesen beleszólt, hogy nem akart. Hanem úgy látszik, hogy a gyalázat az utazónő áruinak megismerésére, és a kisérők rablói vágya volt, a mint ezt a gyilkosok magaviselete a véres tett után azonnal be is bizonyította.

Murzukból történt elutazása után az ötödik napon Tinne kisasszony épen készülőben volt, hogy kíséretével Birguig-ból, utolsó éji tanyájáról, tovább induljon. A kíséret főnöke körül vették őt, mikor épen a tevék felszerelését szemlélgető sátrának ajtajában. Egy civakodás, mely a tevehajtsárok soraiban tört ki, két holland szolgáját, karavánjában az egyedüli európaiakat, elszólította mellőle, s így néhány percig magára maradt. Mikor a szolgák a csetepatét nem tudták lecsillapítani, az utazónő maga is közbe akart lépni, s így az áruló tuaregek háta mögött maradtak. E pillanatot felhasználta a kíséret vezetője s Tinne kisasszony jobb karját egyetlen kardcsapással egészen levágta testéről. Hihetőleg ezzel azt akarta meggátolni, hogy a revolvert, melyet mindig magánál hordott, övéből kihuzhassa.

Egy másik már közvetlenül halálos megsebzés egy lövés által történt mellébe, mely, a mint később kitűnt, hátulról hatolt odáig. Az előrohán két hollandi közül egyiket hasonlóképen megölték, a másikat pedig lándzsadűfésekkel gyilkolták meg a tuaregek. Csak most világolt ki a gyilkosok valódi szándéka. Legelőbb is a vaslemezről készült nagy viztartókat rombolták szét (igen czélszerűen angol gyártmányok, melyeket az utazó az arab tömlők helyett hordott magával) abban a hiedelemben, hogy a zokban

pénz van; gyakran előforduló tévedés az araboknál és tuaregeknél. Ebben csalóva, neki estek a többi holminak s mindent feltekert és elraboltak, a mi az utasé volt; sőt még fekete szolgálói közül is többezt rabszolgává tettek. A többiek féltetlenül menekültek Murzukba, hová a szomorú tudósítást megvitték. A főzinkosok: egy tuaregfőnök, Hadza bu Bekr el Hoggari, ki az utazónak vezetőül ajánkozott s néhány arab az Ulad bu Sif és Ulad Kossen rablótörzsekből. Az utóbbiak közül néhányan már a murzuki török rendőrség kezei között vannak.

Igy halt egy magas műveltségű s még alig 30 éves fiatal nő, mint vizsgálódási ösztönének és fölfedezési buzgalomának jévtanuja, kivel e téren a

Tinne Alexandrina.

nőutazók közül, talán az egy Pfeiffer Idát kivéve, senki sem mérkőzhetik.

Tinne Alexandrina, vagy a mint rendszerint hívták, Alexine 1839-ben Hágában Hollandia egykori fővárosában született. Atyja gazdag angol, (kitől tetemes vagyonát öröklé), anyja pedig hollandi van Capellen bárónő volt. Ez utóbbi férje halála után 1856-ban akkor még csak 16 éves leányával Egyiptomba utazott, hol Kairó közelében egy igen szép nyaralóban több évig tartózkodott. Kelet csodavilágának naponkénti szemlélete, az arab szokások sajátosságainak mélyebb tanulmányozása s végre azon híres utazókkal való gyakoribb érintkezés, kik anyja vendégszerető házáat fölkeresték, korán fölbreszté a fiatal leányban azt a majdnem kalandos és a nőnemű oly feltűnően

ritka vágyat, melyet Afrika titkainak fűrkézésére ösztönöz, hol annyi rejtély áll megfajtatlanul. Előterve, hogy a bitorolt királyi hatalomnak akkor még teljes fényében trónoló Theodorust Abyssiniában meglátogassa, dugába dől. Csak 1862-ben sikerült Tinne asszonynak, a kire leányának legyőzhetetlen vizsgálódási ösztöne hasonlóan elragadt, egy nagyobbzerű expedíciót Afrikának még eddig ismeretlen belsejébe létre hozni.

Nem kísérhetjük a morész utazókat nyomról nyomra veszélyes vállalatukban s arra sincs elég terünk, hogy vizsgálódásaiknak Afrika földrajzára nézve valóban házigpótló hasznait elősoroljuk. Csak annyit említnék meg, hogy Tinne kisasszony a féltetlen benszülöttnél mindenütt valóságos babonás és vallásos bűnűl tárgy volt. Gazdagsága, szépsége és fiatal-sága, kalandos vállalatának különös volta annyira elvakították a barbárokat, hogy azok őt természet-főlötti hatalommal felruházott szultánónak tartották, s egy hatalmas főnök ajánkozott is, hogy őt, „az összes négerek“ királynőjévé teszi. Még Tripolisban sem neveztek őt az arabok másképen, mint „királyleány“-nak.

Különösen sajátosságos volt az a kíséret, mely Tinne kisasszonyt utolsó vállalatában környezte. — Csupa négerekből állt az, kiket urnőjük tulságos engedékenysége kissé elkényeztetett s oly tétlen, élvezes henyé életet folytattak, melyet még Szudánban, ősi hazájukban is aligha feltalálhattak volna. E fekete semmittevők minden kívánsága teljesült, még az olyanok is, melyeket más európai bizonyára méltán megtagadott volna. Például fekete intendánsának nemcsak megengedé, hogy négy feleséget hurcoljon magával, még pedig az ő költségén, hanem azt is megette, hogy azokat — gyönyörű, fiatal, fehér algiri nőket, — ő maga választá ki számára. Így tett ő minden szolgájával, s innen van az, hogy halála miatt hihetőleg senki sem busult őszintebben mint épen az ő négerei és négerői. „Valódi királyleány volt“ — mondják most a feketék — „s olyan urnőnk soha sem lesz több nekünk.“

Csak igen keveseknek jutott az a szerencse, hogy Tinne kisasszonyt magán életében is megismerhessék, mivel kivált az utóbbi években a mozlimok módjára visszavonult életet folytatott. Hanem szemléletéről s társalgásáról e kevesek is oly leírásokat nyújtanak, melyek őt a legszebb fényben tüntetik fel. Feddhetetlenül nemes és emberies jelleme, mocsoktalan hárveve, művelt, finom szel-leme, lényének szeretetreméltósága s a mellett feltűnő szerénysége voltak azok az előnyök, melyeket benne minden ismerőse magasztalt. Erős elhatározottsága és bátor lelkülete dacára is mentve volt mindazon férfiasnak látszani akaró amonokodástól, mely némely egyedül utazó nőt annyira feltűnővé tesz. Ő épen ellenkezője vala egy ugynevezett emancipált nőnek, sőt inkább egész lényében, modorában és megjelenésében gyöngéd, nőies, miként azt képünk is mutatja. Ez azon egyetlen fénykép után készült, mely róla az utóbbi években volt levéve Egyiptomban, akkor a mikor néha még európaig is öltözködött.

S. L.

Palóczy László sirja Miskolczon.

Borsodmegye s különösen Miskolcz városa f. évi augusztus hó 2-kán polgári ünnepet ült.

Alig tétettek örök nyugalomra (1861. ápril havában) földi maradványai a tisztá, szilárd jellemű Palóczy Lászlónak, Borsodmegye egykori híres főjegyzőjének, és három ízben országgyűlési követének, s Miskolcz két ízben volt képviselőjének, midőn a megye közönsége hála-adóját lerovandó, elhatároza,

hogy feledhetlen nagy fia arczképét az utókor számára megörökítendő, s sirjára nevéhez méltó emléket emelend. De a már 1861. novemberben ismét megszűnt alkotmányos élet után bekövetkezett újabb provisorium alatt némán és tétlenül kellett várni a teljesülést Borsodmegye ebbeli általános hó ohájának, a jobb idők ismét földerültéig. Csupán egy, az elhunytak képviselő-társai, barátai által készített márvány emléktábla érkezett Pestről Miskolczra, a képviselőház jegyzőkönyvéből kiirt, sokat mondó eme felirattal: „Palóczy László a képviselőház köszönetét és a haza hálaát kiérdemelte.“ Ezen emléktábla az avasi hely. hitv. ódon egyházban helyeztetet el. Végre bekövetkezett az ohajta várt alkotmányos fordulat; s a felelős magyar ministerium

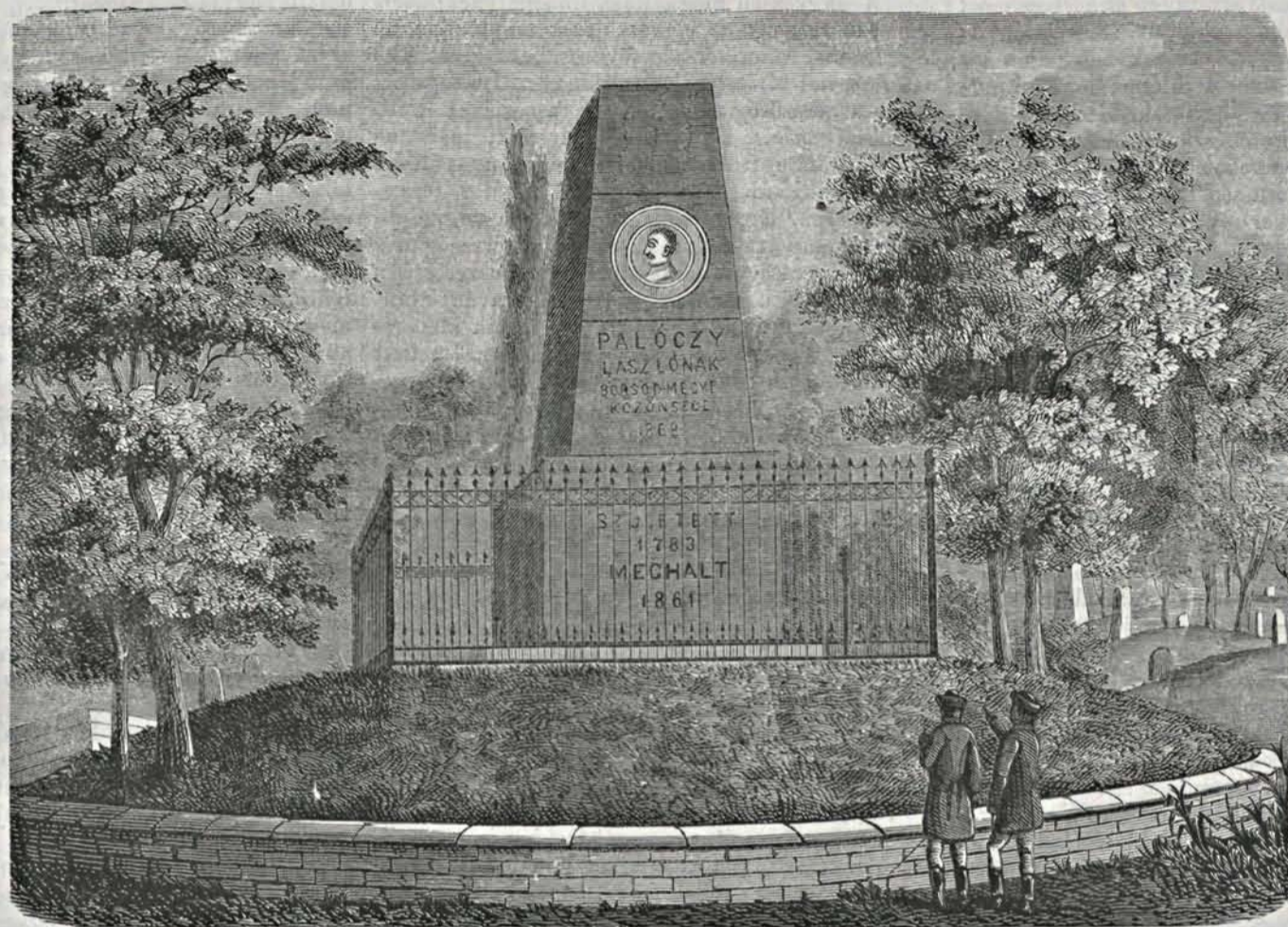
gyűlés termében mindenekelőtt a kisgyűlésnek az ünnepélyes leleplezésre vonatkozó jegyzőkönyve hitelesítetvén, ezután a közgyűlés összes tagjai, Miskolcz város hatósága és képviselőivel, a főispán vezetésével a sirbálhoz vonultak, hol már előre nagyszámu néző közönség lép el a tért. Majd a főispán rövid beszéddel megnyitván az ünnepélyt, Léva József megyei főjegyző mondott

érdemesült polgárok hmvai fölé közköltségen gránit emlékeket állíthatott, nem vala épen mostoha korszak e nonnoz életében.

„Hirdesd buzdítással a késő maradék előtt is, hogy Palóczy László nevével Borsodvármegye közönsége nemcsak a te hideg kebeledbe, hanem egy annál tartósabb és hübb emléklapra — saját szívébe írta.“

A sirbált az avashegyi göth izlésű ódon hel. hitv. egyház keleti végénél van, közel a közsirkerthez, szemben a várossal. Mint rajzunk mutatja, az emléklő, melyet Wasserburger Antal bécsi udvari kőfaragó mauthauseni szürke gránitból készített, loboralaku. Sulya 600 mázsa; magassága több mint három öl. Nem számítva az elhunytak arczát ábrázoló, az emléklőbe foglalt domborművet, melyet ifju b. Vay Miklós szobrász művész hazánkfiáj nélkül készített, s a szobor szállítási költségét, melyet a vaspálya-társulat leszállított áron eszközölt, sem azon vasrácszatot, melyet az ozdi vasgyár szintén az elhunyt iránti kegyelemből szolgáltatott, az egész emlék 3000 o. é. forintba került, mely összeg az országos alaphól fedeztetett.

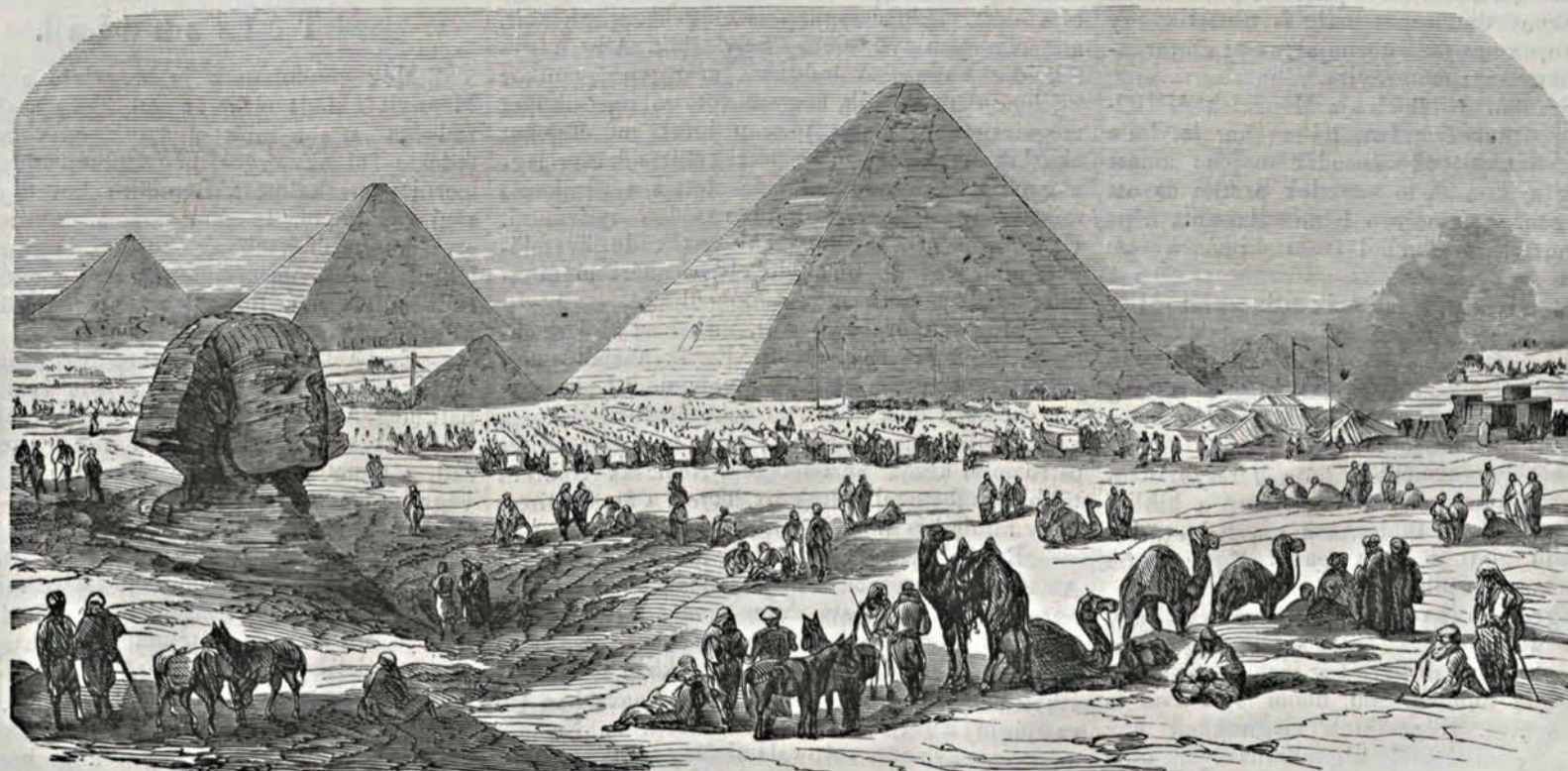
Cs. Vladár Imre.

Palóczy László síremléke Miskolczon.

megható emlékbeszédet, melynek zárszavait ide igtatjuk:

„Tűnjél föl tehát szemünk előtt, hű kegyelet alapján nyugod síremlék! hadd üdvözöljön hálás tekintetünk. Öríz és sirbált, melyben érdemkiszorival fényes nevé agg testvérünk pihoni az örök álmat. Légy köztünk csodás ébresztője az igaz honfui erényeknek, erősítője a szabadság

Karaván-csapat a suez-i földszoroson.

kinevezetése és a megyék helyreállítása után Borsodmegye fölfogta ismét a Palóczy-arczép és emléklő ügyét. A megye tanács-termet most már Palóczy Lászlónak Barabás Miklós művészi ocsete alól kikerült életnagyságu arczképe díszíti. A síremlék ünnepélyes leleplezése pedig folyó évi aug. hó 2-án a rendes megyebizottsági közgyűlés alkalmával következő rendben történt. A megyei köz-

eszmének, s miként a gyermek Themisztoklesz sirt a dicsvágytól a marathoni győző Miltiadesz szobra mellett, gyűlászsz te is nagy tettekre hevítő lángot ifjaink szívében.

„Dacozljon gránitlapod számtalan éven át az emésztő idők hatalmával. Hirdesd, hogy az a korszak, melyben csatamezőn elvérzett bajnokait szabadon dicsóíthatja a magyar nép, s a haza ügyében

A suez-i földszoros.

Horác azt mondja egyik ódájában, hogy annak az embernek, a ki legelőször mert az Océán szeszélyeivel dacozni s legelőször merté életét s vagyonát a hullámok dühének kitenni, kemény szívét bizonyára háromszoros érozlemez borítja. Horác igen bőkezűleg árt magasztalásai-

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

„A világtörténelem napjai” a legrégibb időktől kezdve a jelenkorig, különös tekintettel Magyarországra, és emellett jelent meg Pesty Frigyesnek két vastag kötetből (VIII, 703 és 782 lap) álló műve. Nagy szorgalommal gyűjtött és egybeállított adatok tárháza, o y módon rendezve, hogy az év minden napjára feljegyzve olvasható mely években mely nevezetes dolog történt az napon. Bevezetést Horváth Mihálytól olvasható rövid előbeszéd, melyben hangsúlyozva van, hogy e mű a külföldi hasznos műveket mellé bátran odatozhat, sőt tökélyben azokat fölül is mulja. Mindenesetre hasznos segédkönyv a történelemmel foglalkozóknak, kik nap-adatait (Datum) pontosságáról meg akarnak győződni. Kiadta Pfeifer Ferd. Ára?

„Streitmann József” gyöngyösi költőgyártó-mester, képzett iparosunk egy füzetkét adott ki: „Néhány szó az iparállapot és ipartörvények érdekében” cím alatt, melyben az iparrendezés első feladatainak az iparisírók felállítását és szervezését tekintti. A korlátlan szabad-ipar is — mint mondja — ma még nem áldás, csak átok volna hazánkra, noha szabad-ipar nélkül nem haladhatunk. Az iparostályt — mondja végül — nem rendezhetjük, hanem áldozatkészséggel kell fölkelteni álmából. Ajánljuk az iparügygel foglalkozóknak e gyakorlati kis munkát.

„A magyar pénzügyminiszter” jelentése a Felsőházhoz a magyar államvagyonnól — a király meghagyására német nyelven is megjelent pompás kiállításra, s e kiadásból a követéseknek, az összes udvaroknak, s a pesti, bécsi újságoknak, valamint Németország valamennyi hírlapjainak fog küldetni egy-egy példányt. A könyvismertetésekben is kapható úgy a magyar, mint a német kiadás. Ára 5 frt. Petrik Géza könyvtársal van bizományban.

„A Századok” októberi havi füzeté megjelent, legnagyobb részben az ipolsági gyűlést ismertető tartalommal. Elöl Horváth Mihály megnívó beszéde van, aztán Nagy Iván értekezése Honvértmege Árpádokir birtokosairól; Székely Mózes Várfalvi Nagy Jánostól, könyvismertetés és tárcza.

„Dr. Schwab Moritz” brémai evang. papnak: „A régi és az új hit a Krisztusban” című értekezését vettük, melyet 1868-ban a német protestans együletben tartott, s melyet most Laukó Károly ev. lelkész magyarra fordított. A Petrik Géza bizományában megjelent, 48 lapnyi füzet ára 30 kr. Ajánljuk protestánsaink figyelmébe.

„Beküldött”) a „Polgári vallás vázlata. Vagyis egy akol és egy pásztor” című handabanda Gúthy Károlytól. Előszavának vége az egész füzerelemény eléggé jellemzi, mely így hangzik:

Ki előtt én vagyok örült; S-e vallásunkat gyalázza: — Az a törvényt is utálja: S az már előttem megörült.

„Ábrándvilág”) címmel id. Ábrányi Kornél hat eredeti magyar műdalra nyit előfűzetést, két fűjával. Az előfűzetések dez. elejéig id. Ábrányi Kornélhoz vagy a Rózsavölgyi-féle műkereskedésbe intézendők.

„Uj zeneművek”) jelentek meg Rózsavölgyi és társa műkereskedésében Németh Jánostól, „Tulósor” on van a mi házuk” és „Kikirikibokor a kertbe,” két magyar nóta, öt frissel; ára 60 kr. Sipos Antaltól, „Tízsa partján,” zenekép, ára 70 kr.; „Tanzlied von Sevilla,” Köhler átirata, ára 60 kr.; s a Rubinstein-féle „Marche a la Turque,” négy kézre, írta Réth Károly, ára 60 kr.

Közintézetek, egyletek.

— (A magyar i. u. akadémia) okt. 25-ki ülésében Hunfalvy Pál tartott felolvasást a nyári felmérésről. Régi ohajtása szerint meglátogatta az ezt és finn tartományokat, s ezáltal szvédlandi utazásáról szól. Az első ezt közölte Rigában találta, innen hajón utazott tovább. A balt tartományok, mondá, soha sem tudtak nagyobb történeti fontosságra emelkedni. A reformációt követett nagy igazságtalanság az eztek a svédok alá jutottak; később Nagy Péter oázr nagy kogyetlenségek közt foglalta el haldós ellenségétől

a balt tartományokat, melyeket azonban később állandóan birodalmához akarván csatolni, számos kiváltsággal és előjoggal ajándékozott meg. Megörösíté nevezetesen törvényhozási, közigazgatási, egyházi szabadságait, és megengedé nekik a német nyelv használatát. — Átalában itt a német műveltség a tulnyomó, s még az ezt lelkészi állomásokat is többnyire németek foglalják el, kik káplánkodásuk alatt tanulják meg a nép nyelvét, — pedig e tartományokban, ezt van mintegy 600 ezer, míg német csak 200 ezer. Orosz eredetű lakosság kevés van: de mégis jelentékeny azért, mert rájuk támaszkodik az orosz politika, melynek ezélja az, hogy a balti tartományok különöszerűségét végképp megszüntesse. Természetesen segélyül hívja e politika a vallást itt is, mint mindenütt. A közlebbi években nagy inség volt a balt tartományokban. Az orosz kormány biztatta a lakosságot, hagyja oda az evangélikus egyházat és térjen az oroszba, ott nem kell papot, tanítóit fizetni neki, és földeket is kap. Valami 100,000-on át is tértek; de nem találták föl azt, a mi nélkül az ezt nem tud élni: a prédikációt. Szerettek volna megint visszateretni, hanem ezt tiltják a birodalmi törvények. Ezek hát ugyancsak megjárták. — Hunfalvy „utirajzai” előtt Ballagi Mór Rész Ensel Sándor kérelmét adta elő az iránt, hogy „Magyar helynevek magyarozója” című munkáját az akadémia segílje, vagy adja ki; véleményadás végett áttétett a nyelv- és történeti bizottságokhoz. Végül néhány kisebb fontosságú összes ülési bejelentés — könyvadományokról, beérkezett esere-példányokról, stb. — zárta be a szokottnál rövidebb ülést.

„A magyar akadémia” pénztárával viszonyban álló tisztelt közönség ezennel értesítetik, hogy folyó 1869. év november 1-ső napjától kezdve úgy a befizetések, mint a kifizetések a magyar akadémia pénztárának kezelésével ezentel megbízott magyar földhitelintézet pénztárána ezen intézet saját házában (Pest, bálvány-utca 5. sz.) fognak történni. Pest, 1869. okt. 22. A m. t. akadémia elnöksége.

„A Kisfaludy-társaság”) szerdán, okt. 27-én, tartotta rendes havi ülését. Szilgiet elnökölt. Felolvasás csak egy volt: Euripides „Alkestis”-ének fordítása Szabó Istvántól, Homér fordítójától; a társulat e veterán tagja e görög dráma átküldésével kívánt bucsut venni. A felolvasás után bejelentett, hogy a Shakespeare kiadásban „Romeo és Julia” Szász Károly fordítása szerint fogadtatott el. Elfogadtatott továbbá „VI. Henrik” 1-ső része, fordította Lörcsny Zsigmond. A titkár ezekután bejelenté, hogy az Evlapok 3-kötetét elkészült, s 35 ívre terjed. Arát a társaság 3 o. e. frtban állapította meg. Bemutatott továbbá a megjelent „Magyar Orpheus” egy diszpeldányt, melyet Bartalus, mint szerző szerkesztő és tulajdonos ajánlt fel a társaságnak.

„A debreceni kereskedő ifjak önképző-egylete”) egy felhívást intéz a kereskedő ifjusághoz, hogy ez évi novemb. 1-én megnyíló s öt óra terjedő francia és német nyelvtanfolyamát támogassa és a kedvező alkalmat ne szalassza el. Hetenként mindkét nyelvből 3—3 óra lesz, s a tandíj havonként csak 1 frt 50 kr. — Megemlítjük még, hogy ez önképzőkör egy év óta áll fen a máris felmutathat 500 kötetből álló könyvtárat s ezenkívül a következő télen rendes felolvasásokat is fog tartani.

Egyház és iskola.

„A felolvasási nótamoda”) novemb. elején ismét megnyílik Vachott Sándorné vezetése alatt, alkalmat nyújtva a nőknek és leányoknak, hogy kitűnő szakfelelő előadásából ismerjék meg a tudomány legnevezetesebb vívmányait. Védnöke a tanodának gr. Andrássy Gyuláné, pártfogója B. Rőtös József s rendezője Pulykai Ferenc. Mindennapi hallgatásért díj havonként 12 frt, hetenként 3 előadás 6 frt, hetenként egy előadás hall-

gatása 1 frt. — Hölgyeink bő tápot találnak itt művelődési törekvéseiknek.

„(Jankovcezi plébánosnak) egy Boromisza nevű lelkész tettek meg. A község Jámor Pált ohajtja, ki 1848-ban is e helység plébánosa volt, de mert akkor teljesíté köteleességét, mint hazafi, száműzetésbe kellett mennie, s egyházi állomását másnak számára foglalták le. Ime, itt lett volna az ideje, hogy Jámor Pál is visszakapja azt, mit a balsorsban elvesztett, — de az illető egyházi előjáróság úgy látszik nem ad bocsánatot, s nem feleli el azt, mire a korona már „fátyolt” vetett.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

„(Erdély borászata.) Dr. Entz Ferenc és dr. Málnai János borászaink körutat tesznek Erdélyben, az ottani bor és szőlőfajok megvizsgálása végett. E hó 15-én volt keltak Tordán, hol Nagy Ferenc kolozsvári ev. tanár kalauzolta őket, s körutjukban is velök ment. Eddigelé a legnagyobb elismeréssel szólnak Erdély borászatáról és szőlőműveléséről.

„(A vízvezeték) használatára Pesten eddigelé 89 háziur jelentkezett, s ezenkívül több iparvállalat. Azokra nézve, kik a vízvezeték máris használnák, a befizetés nem oleszjen fog kezdődni. — Budán pedig a várostanács szakbizottsága most tárgyalja azon tervet, melyet minap egy francia társulat nyújtott be vízvezeték felállítására ügyében.

Közlekedés.

„(A gőzsziklón) mult szombatban valahára megtartották a próbamenetet, mely igen jól sikerült. A megnyitás nov. elején várható.

„(A lényehíd megvalósása) ügyében még e jelen ülészek folyamán alatt törvényjavaslat fog terjesztetni az országgyűlés elé.

Mi újság?

„(A király keleti utjáról.) Ö felsége a meghatározott időben érkezett Temesvárra. Mind az udvari kocsiiban, mind a kíséret wagonjaiban mélyen be voltak függönyözve az ablakok, miből a temesvári lap azt következteti, hogy a magas társaság a nyugalomnak adta át magát. Az udvari pénztárnokon s egy hadsegédon kívül senki sem volt látható a kíséretből. A pályaudvaron, melyen a polgármester, a főkapitány s néhány kiváncsi volt jelen, a vonat ott tartózkodása alatt a legmélyebb csend uralgott. Nagy-Kikindán azonban mozsárlővésekkel, zenezóval és viharos éjkenekkel fogadták a vonatot, úgy hogy a király és az egész utazó társaság ijedten ébredt fel az álomból. Bazsiban a király pontban a meghatározott órában (26-án reggel) érkezett meg, s azonnal a lobbogókkal diszitett gőzhajóra lépett. A hajó öt órakor indult a Dunán lefelé.

„(A király elutazása napján) az ő elnöklete alatt két ízben tartottak minisztertanács Budán; s ugyane nap d. e. eskettetett föl az új belügyminiszter. Ö Felsőge, ha ugyan pontosan megtartják a megállapított programot, nov. 29-én érkezik vissza Budapestre. A királyné hir szerint még jó soká t. i. nov. 20-káig szándékozik Gödöllőn mulatni, s csak akkor költözik be Budára. Gyermekeit pedig ugyane nap Bécsbe fogja küldeni.

„(A hivatalos lap) közlebbi számaiban számos kinevezést közöl. Tóth Vilmos belügyminiszteriumi államtitkára, Lipoviczky Vilmos a semmisítőszék alelnökévé, Ládaj Agoston, Dietrich Rezső, Beke János, Sarlay János és Sloboda Ferenc semmisítőszék bírákká; a legfőbb ítélőszékhez pedig Lukács Ignác tanácselnökké, Csernecky József, Puskarú János, Blaskovics Kálmán, Karap Ferenc és Mihályi Gábor bírákká nevezettek ki.

„(Magyar okmányok Zágrábban.) A „Századok” írja, hogy a szomorú emlékü 50-es évek elején Kukulycics Iván horvát történetész, a m. kir. kamara budai leltárából összesen majdnem 50 ezer darab értékes okmányt, micsoda jogon? ó tudja, elvitt Zágrába. Ideje volna már — mondja a „Sz” — ha a magyar kormány visszaszerézné e okmányokat, illetőleg a pénzügyminiszter — kinek hatósága alá a kamara leltár tartozik — mint ennek kétségtelen jogos tulajdonait az itt meglevő törvények alapján visszakövetelne.

sokról mit sem akart tudni. Egyes kitűnő állattenyésztő erélyes föllépésének köszönhetni, hogy újabb időben, daczára a rég megszokotthoz való ragaszkodásnak, a szarvasmarha-istállók szerkezetét, egész új reformnak örvénd, nevezetesen mi azok belszerkezetének czélzerűségét illeti. Mindenekfelett szükséges volt az állatoknak egészséges, tiszta levegővel ellátott istállót adni. A régi szerkezetű, többnyire alacsony, semminemű ventilációval el nem látott istállók, ezen fontos igénynek eleget tenni képesek nem voltak. Sok kísérlet és komoly tanulmány tárgyává vált ezen kérdés megoldása, és csakis hosszabb idő folytán sikerült. Anglia kitűnőbb gazdái, az ország minden vidékein tettek kísérletet, különféle szerkezetű istállókkal, nevezetesen pedig azokban alkalmazott ventilációkkal (szellel készülőekkel); a legkülönfélébb szerkezetű u. n. „minta-istállók” építettek, melyek a ventiláció mindennemű rendszerével felszereltek.

Az utolsó epidémia (marhavész) óta, mely az angol szarvasmarha-állományt annyira apasztotta, különösen szükségosnek bizonyultak a jól szellőzhető istállók, de egyáltalában az istállók szerkezetén való különböző módosítások. A régi keskeny, szűk istállók helyébe széles, tágas épületek jutottak, mely utóbbiakban a levegő megújítása minden nehézség nélkül volt eszközölhető, az állatok egészséges állapotának és diszülésének ezen feltételezések tehat mindonkor, télen-nyáron egyaránt biztosítottak. A régi istállókban ellenben, épen a friss, tiszta levegő hiányzott és hiányzik, és je hiány folytán az állatok egészségi állapota szembetűnőleg folyton romosolotat és romosolotat.

Az újabb, dívőbb angol istállókban, a gerendázat, valamint a válaszfalak is — melyek az egyes állatokat egymástól elkülönítik — vasból készültek; ezek kettős előnyt nyújtanak, t. i. tartósabbak, és egyszersmind a fergéknek menedékhelyül nem szolgálhatnak. A jászolrácok, valamint az etetőváruk szintén vasból készültek, mely utóbbiak e mellett mozgékonyak. Tekintsük már most az istállók szerkezetét.

Az istálló alapját egy megfelelő vastag, „beton”-réteg képezi, melyen keresztül semminemű nedvesség nem hatolhat. Hogy mennyire fontos, hogy valamely istállóba nedvesség ne hatolhasson, arról utóbb fogunk szólni. — Ezen betonréteg fölött van az istálló talpa, mely nagy négyzetgöletes kövekkel (márványtáblák, kohlheimi lemezek vagy égetett négyzetgöletes téglákból) van összerakva. Az istálló falaitól, középe felé, a padlónak minden hosszszelőre mintegy 1 1/2 hüvelyknyi esése van, minek folytán minden víz és egyéb hig test azon végig, az istálló középe felé folyhatik. Az ily módon összegyűléző folyadékok, két kis csatornán keresztül jutnak ki az istállóból, az ovtárba (a trágyadomb mellett). Ezen kis csatornák, az istálló közepén (folyosón), annak egész hosszában nyulnak végig, és vezetik ki folyton a vizeletet az istállóból. Csak ily módon vagyunk képesek az istállóban egyrészt jó levegőt biztosítani, másrészt pedig az istálló falait a rothadás elől megmenteni. Ha falusi istállónkat megvizsgáljuk, bátran mondhatjuk, miszerint azok legnagyobb része a lehető legrosszabb levegőt tartalmazza. A vizelet a falak hosszában összegyűlvén, azokon felszivárog és tönkre teszi azt. Nem csoda, ha ily körülmények közt a marha folytonos betegségeknek van alávetve, de másrészt azon sem csodálkozhatunk, hogy ily istállók falai néhány év alatt összerokadnak, bedülnek stb., ugyannyira, hogy külső támaszték nélkül azok gyakran fenn sem tarthatják magukat. A folyosó — mely az istálló közepén végig nyúlik, és mely egyszersmind a rondes közlekedésre is szolgál — legkevésbé 5—6 láb széles. Ezen hordaték a és takarmány a marha számára, miert „takarmányozási folyosónak” (Futtergang) is nevezetik.

Az angol istállók legtekélyesebb és legtisztosabban tanulmányozott részét képezi a ventiláció, azaz: szellőztetés. — Mindenekelőtt a keskeny réseket, melyeken keresztül alig jutott levegő az istállókba, széles tágas ajtókat és ablakokat által helyettesítik. E mellett pedig a tető hosszában, az angol istállók legtekélyesebb és legtisztosabban tanulmányozott részét képezi a ventiláció, azaz: szellőztetés. — Mindenekelőtt a keskeny réseket, melyeken keresztül alig jutott levegő az istállókba, széles tágas ajtókat és ablakokat által helyettesítik. E mellett pedig a tető hosszában,

egy csatorna alakú második tető alkalmaztatott, melyen keresztül a lég közzése, az istállóból kifelé — minden, a marha egészségére nézve ártalmas légvonattól — elszívóolthatik. Ugyanis a romlott lég a közepfolyosóból felfelé emelkedvén, a kisebb középféldé bezárható nyílásain keresztül kihatol, a nélkül, hogy az állatok körül ezért légvonattal mutakoznék.

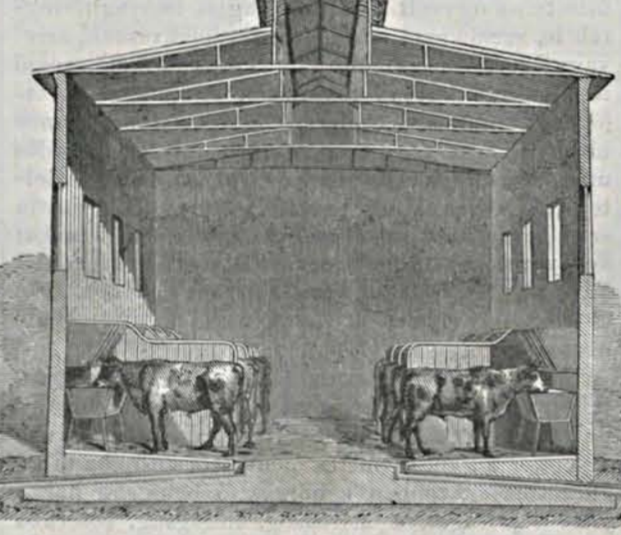
Említtök, hogy mily rendkívül fontos valamely istálló padlója alatt egy beton-réteget alkalmazni. Oka következőkben rejlik: Ha az istállóban összegyűléző vizelet a földbe szivároghat, az ott felbomlik és elrothad. Ennek folytán tetemes miasmák és ártalmas bűdös gázok fejlődnek, melyek a levegőt rontják, nem ritkán az istállóban különféle betegségeket, sőt halált is szülvén. Erre vonatkozólag következő eset fogja a t. olvasót, az épen mondatokról meggyőzni.

Néhány év előtt Derbyshire-ben egy bérlő állatai rögtön sorban megbetegedtek és elhaltak a nélkül, hogy a vidéken betágnemű epidémia (nyavalya) uralkodott volna. Az állatorvos mindenféle szert megkísértett az értékes tehenészet megmentése tekintetéből, azonban mindez hasztalan vala. Néhány hónap alatt bérlőnk állatai egytől egyig mind elhaltak, ó maga pedig — a bérlő — onnek folytán meg is bukott. Kénytelen volt a bérletet elhagyni, melybe egy másik bérlő helyezkedett.

Az új bérlő az istállót is csakhamar felszerelvé egészséges állataival, melyek azonban néhány hét múlva szintén megbetegedtek utóbb pedig el is veszték. Ily módon tetemes veszteséget szenvedvén, ez is kénytelen volt bérletéről lemondani. Még két bérlő, kik ezután következtek, hasonló

— (A háremekről.) Egy utazó török, Molla Hallál a „M. P.”-ban a következőket írja a török háremekről: „Utazásomban igen kellemetlen az, hogy az emberek igen sok visszassz fogalommal bírnak a török népről. Társaságokban többnyire a török viszonyok- és szokásokról foly a beszéd; midőn mindjárt előző a többnejűség és a háremek. Sok mindent irtak a háremekről, a nélkül, hogy először is e szót ismerték volna, mely női szobát jelent. Törökország a haladás küszöbén áll, az új török-párt hatalmasan törekszik a civilizáció fénye felé, mely világító szövényeként szolgál minden tényében. Szultánunk Abdul Aziz merészen szétértő az otthonülés szigorú törvényét, mely csakis a háború érdekében engedé a távozást; ó maga is csak egy nőt tart, megtöltvén a többnejűséget mindenkinék. Háremek ugyan most is léteznek, még a legszegényebb hazánál is, mert a család női tagjai ott laknak. De nehegy azt hídjé valaki, hogy ezek egyedül az állatias gyönyör helyei, mert a gyermekek nevelése is ott kezdődik, a testvéri szeretet leggyöngédebb érzelmét ott nyer ápolást. Ha egy férfi leány testvére nála lakik, annak már saját háreme vagyis lakása van. — Azonkívül a háremben lakik a nevelőnő, a varrónő, szobaleány, általában a családhoz tartozó bármely nő és bármely nembeli gyermek, természetes tehat, hogy számos lakrésze van a háremnek.”

— (Az alkoholoról) hulladékokból való készí-

Angol szarvasmarha-istálló belseje.

sorsban részesültek mint elődeik, úgy annyira, hogy ezek után már senki sem akart vállalkozni ezen gazdaság kibérlésére. Végére egy német gazda vette át ezen birtokot; hasztalan beszélték neki szomszédjai, hogy ezen birtokon „az ördög uralkodik, ki is minden marhát lehetőleg rövid idő alatt tönkre tesz.” Az új bérlő első teendője az istálló megtekintése volt, mely ily sok vagyon emészett meg. Tapasztalt, miszerint ez épület talpata, a magába szitt nagymennyiségű vizelet folytán, a szó teljes értelmében felbomlásnak indult. Mit volt mit tennie: mint az új istállót kedvezőbb körülmények közt és jobb szerkezettel építeni. Ez megtörténvén, marháinak többé a bajjal küzdenie nem kelle.

Az istállók ily módon felszerelése nemcsak néhány minta-gazdaságban látható: Anglia istállónak nagyrésze ily kitűnően van szerkesztve és felszerelve. Az előnyök pedig, melyeket a célzerű szerkezet nyújt, oly nagyok és értékesek, miszerint remélhető, hogy mielőbb nálunk is azon lesznek gazdáink, hogy istállóikat teljes reformnak vessék alá.

Egyveleg.

„(Mire nem jó a napraforgó.) Egy orvos, dr. Martini, a párisi egészségügyi társulatnak egy értekezést nyújtott be, melyben kimutatja, hogy a malariát, a mocsáros vidékek egészségételen kigőzölését, ártalmatlanná lehet azáltal tenni, ha a különben annyira hasznos közönséges napraforgót az ilyen rossz levegőjű vidékeken nagy mérvben tenyésztik. E földedzésnek talán hazánk némely tájain is hasznát lehetne vonni.

*) Beton alatt értünk egy vízhatlan kötőmelleket, mely ragasz által tartatik össze, utóbb szilárd, erős kötőmellegé válnak.

TÜRSCHE F.

váci-utca 19. sz. a „Nagy Kristóf” mellett

fehérművek, csipke- és menyasszonyi-készletek raktárából.

Női-vászonművek rumburgi vagy hollandi vászonból.

Nappali-ingek, darabja: 4, 5, 6, 8—14 forintig.
 Magas éjjeli-ingek, darabja: 5.50, 7, 9, 12—18 forintig.
 Nyári éjjeli-ingek, „ 6, 7, 9—12 forintig.
 Vánkoshejak, „ 2.75, 3.75, 5, 6—10 forintig.
 Papiánpedok, „ 5, 7, 9, 12—16 forintig.
 Alsópedok varrás nélkül — 1/4 széles, 3/4 rőf hosszú, — darabja 4, 5, 28, 6 forint.

Hálófőkötők hollandi vászonból 1, 1.50, 2, 3, 4 forint.
 Recefőkötők szalaggal díszítve 1, 1.75, 2 forint 50 kr.
 Lábravatók hollandi vászonból 2.75, 3.75, 4.75, 5 forint 75 krajczár.
 „ perkárból vagy schirtingból 2.25, 3, 3.75, 4 forint 75 kr.
 „ parketből 3, 3.75, 4, 4 forint 50 kr.
 Éjjeli köntösök (Corset) perkárból vagy schirtingból 2.25, 3, 4, 6—10 forintig.
 Éjjeli köntösök parketből vagy piqetből 3.20, 4, 5, 7—10 forintig.
 Fésülő-köpenyek perkárból 2.50, 3.75, 5, 7, 10, 15—20 forintig.
 Alsószoknyák 6.50, 4.50, 6, 7, 9, 12, 15, 20 forintig.
 „ parketből vagy piqetből 4.25, 5.40, 6 forintig.
 „ fésülő-köpenyyel vagy paletot-val 18, 24, 30 forintig.
 Reggeli öltözékek, perka- vagy mollból 25, 30, 40, 50, 60 forintig.
 Kemény szoknyák, fodorral vagy a nélkül 7, 8.75, 10 forintig.
 Pipere- (Toilette) kendők rojtjal, piqet-ből 3.25, 4.50, 5 forint 75 krig.
 Nyári piqet-takarók 7, 9, 12 forintig.
 Valódi irlandi vászon zsebkendők, tucatzja 5.30, 6.50, 8, 12, 15 forint.
 „ nehéz batizt „ 5.30, 6.50, 8, 12, 18 „
 „ könnyű „ 15, 20, 30, 36, 42 „
 Szegett „ 18, 24, 30, 36, 42 forintig.
 Himzett „ darabja 2.50, 3.75, 5, 7, 10 „
 Színes nyomott „ 1.30, 2, 2 forint 50 kr.
 Asztalterítők, legjobb fajta, 6, 12, 24 személyre, 6 fttól 60 forintig.
 Törülközők „ 6 fttól 20 forintig tucatzja.
 Pamut harisnya, tucatzja 4.75, 5.75, 7, 10, 15 forint és felebb.
 Fil d'Eoosse harisnya, tucatzja 12, 15, 18, 24, 30 forint és felebb.
 Selyem harisnya párja 4.75, 6, 8 forintig.
 Aftórt Fil d'Eoosse harisnya, párja 1.50, 2, 3 forint 75 kr.

Valódi rumburgi vászon, legjobb minőségű, 1 vég, 53 rőf, 30, 35, 40, 50, 60, 80—120 forintig.
 Hollandi vászon, 1/4 széles, 1 vég 42 rőf, 18, 22, 25, 30—40 forintig.
 Hollandi vászon, 1/4 széles, 1 vég 50 rőf, 40, 45, 50, 60, 70 forint.
 Creasz vászon, 1/4 széles, 1 vég 38 rőf, 40, 45, 50, 60, 68 forint.
 Perka, kitiño fajta, 1/4 széles, 1 vég 14 rőf, 6.75, 7.30, 8.75, 10, 12, 14 forintig.
 Perka kitiño fajta, 1/4 széles, 1 vég 14 rőf, 9, 10, 12.75, 14—16 fttig.
 Schirting, kitiño fajta, rőfe 32, 36, 40, 48, 54, 60 kr.
 Kockás kemény-szoknyaszövet, 1/4 széles, rőfe 62, 68, 75 kr.
 Felér piqet, rőfe 1, 1.40, 1.75, 2 forint. 687 (2-6)

Biztos és gyors megölése

a patkányok és egereknek,

egy cs. kir. kizárólagos szabadalm. patkány- és egér-irtószerrrel gyertya-alakban.

Egy darab ára 50 kr. 0. ért.

Valódiilag kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz. Továbbá a birodalom legtöbb fő- és mezővárosaiban. 646 (2-4)

Lótulajdonosok s gazdászoknak.

Hangok a Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények felett.

A gyakorlati kertészeti társulat szaklapja „Die Frauendorfer Blätter“ Bajorországban, a **Korneuburg marhaporról**, mely a legtöbb osztrák lapokban is már oly gyakran bíralt alá vétetett — a következőleg nyilatkozik: Minden, az eddig ismert s dícsérettel elhalmozott szerek közt — háziállataink gyógyítására s betegségek megállítására — tagadhatlanul s teljes joggal a **Korneuburg marhaporról** — tekintve annak kiválólag szerencsés összeállítását s tapasztalatilag bebizonyult sokoldalú gyógyszeres hatását, érdemesíthető — első helyre. — A tapasztalt mezeigazda, hiába keresi útját egy másik gyógyszerben, mely mindez, tekintve hatását, az állatitest hatásosabbá teszi, mint az eddig ismert, s mindenhol működik, hol annak működnie kell. — Hol talál egy oly szert, mely úgy mint ez, egyik részlől épen oly gyengítő, hűsítő s megnagyító, — egy másrészlől olvasztó, — s mely egyrészlől a tápanyagok elköltetését javítja s rendszerű másrészlől elterelő, gyengítő s erősítőleg hat, az emésztőszervek egész processusába behatol, az rendszerű, miközben egyidejűleg az egész véredényrendszert működésében elősegíti, sokasítja, s az egész vérgyógyítást s ráplálkozást javítja. — Mindegyike a **Korneuburg marhaporról** bírtan el lehet mondani: hogy az leírhatlan becses bir, mindazon esetekben — hol az forogván fenn, miszerint a nélkül, hogy gyengítene, — olvasztólag s tisztítólag hat; másrészlől a véredényrendszer működését gyarapítja anélkül, hogy az elköltetését rendtelenségbe hozná.

Kwizda F. J. ur, e por feltalálása s közhírítése által — gazdaságra nézve, mely egyszerűsége s népszerűsége fejlődésével karöltve jár — nemelégé méltányolható érdemeket szerzett magának; nemkülönben nagy lendületet adván ezzel az állatgyógyászati s fentartási tudományok is; a legilletékes hangok máris teljes elismeréssel nyilatkoznak e por felett, melynek cladása s szűz s porozó királyságok s más államokban is már rég megvan engedve, s ezek által a legmelegebben pártoltatik.

A Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények valódi minőségben kaphatók:
PESTEN Török József ur gyógyszerésznél, király-utca 7. szám; **Thalmayer A. s társa; Halbauer testvérek; Glaz J.; Kindel Rakodczay A.** gyógyszerészeknél. **BUDÁN** az udvari gyógyszerházban; ezenkívül Magyarország majdnem minden város- és mezővárosában léteznek raktárak, melyek összesen az olvasottabb lapokban időnként közzétettek. 653 (1)

Figyelmeztetés. A t. e. z. mezeigazdák s birtokosok, kik a fentebbi elősorolt cikkeket valódi s hamisítlan minőségben megrendelni ohajtják, különösen arra terjesztsek ki figyelmüket, hogy minden csomag s üveg peesettel s „**Franz Joh. Kwizda in Korneuburg**“ czeggel el van-e látva.

Kiadó-tulajdonos **Heckenauf Gusztáv.** — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1869 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

„A takarékpénztárhoz”

czimzett norimbergi-, diszmű- és rövidáru-kereskedés

egyetem-utca 2-dik szám, a pesti takarékpénztár új épületében

dús választékban ajánlja a következő cikkeket:

Ajándékokhoz és gyakorlati használatra alkalmas diszmű-tárgyakat, pénz-, szivar-, leveltárczakat és egyéb bőr-árakat, utazott ékszereket, dohányzó-szereket, szappanokat és az illatszer-ek egyéb kedvelt nemeit.

Rövid-árakat, nevezetesen kitiño minőségű kötő- és varró-pamutokat, czer-nákat, zsinórokat, galantokat, egyáltalában a varró-asztal összes kellékeit.

Uri divatcikkeket, nyakkendőket és shawlokat, ing-gallérokat, ujjelő-keket, ujjelő-gombokat stb.

Játékszereket minden kora gyermekek számára. 659 (1-4)

Tekintettel a jelen évszakra pedig: Téli fejkötőket, mellfedőket, gyer-mek-öltönyöket stb. horgolt gyapottal, nemez-czipőket, ruzsany sárczipő-keket, futó-szereket, fa- és szén-kossrakat, s a háztartás sok egyéb cikkeit legolcsóbbra szabott határozott árak mellett.

Az általában jonak elismert valódi s egészen frissen érkezett

SCHNEEBERGI NÖVÉNY-ALLOP

mell- s tüdőbetegek számára.

Továbbá: rekedtség, nátház, ingerköhögés, mellszorogás, elnyúlásodás, torokgyulladások s nehéz légzés ellen, — mindenkor friss minőségben kapható: **PESTEN: Török József** gyógyszerész úrnál a király-utczában, — **dr. Wagner D.** gyógyszerésznél a váci-uton, **Thalmayer A. s társa, — Oszetszky F., — Schirk J., — és Gerhardt A.** uraknál.

BUDÁN: Schwarzmeier J. gyógyszerész úrnál.

Aradon: Probst F. J. **Kolozsvárt:** Megay M. C. **S.-Sz.-Györgyön:** Ötvös P. **Aszodon:** Sperlagh J. gy. **Körmöczön:** Draskóczy gy. **gyógyász.** **Supron:** Voga és Rapp-recht. **Bajan:** Klonautz J. **Karolyfehérvár:** Fischer E. **Kyubinban:** Stojanovics. **S.-A.-Ujhelyen:** Deusch J. **Brassóban:** Gyertyányi, Fa-bick és Jekelius gysz. **Lugoson:** Arnold J. **Sasvár:** Mücke A. gy. **Battonyan:** Bignio K. **Segesvár:** Misselbacher J. **Belgradon:** Nicolacovics test. **Mosonban:** Pranter J. gysz. **Serajevóban:** Gyuleka N.G. **Beszterczén:** Dietrich és **Sziszeken:** Kubányi F. **Fleischer.** **Szombathelyen:** Mitter-mayer gyógyszer. **Bonyhádon:** Kramolin J. gy. **Székesfehérvár:** Say B. **Brassóban:** Fabick Ed. **Mohács:** Pyrker Gyula gy. **gyógyász.** **Csaktornyan:** Karász A. **Marosvásárhely:** Jeney gy. **Csúton:** Borsay F. gysz. **Munkácson:** Gröttler L. **Debreczenben:** Göll N. gy. **Mohácson:** Kögel D. **Deesen:** Krémer S. **Nagybányán:** Horascek J. **Deftán:** Brannmüller J. gy. **Nagybányán:** Fuels J. **Deveserben:** Hoffmann B. **Nyitra:** dr. Lang E. **Eszéken:** Kavalowicz gysz. **Nyiregyháza:** Hönseh Ede **Eperjesen:** Zsembery Ign. **gyógyász.** **Ercskútjvar:** Conlegrer Ign. **Nagy-Beeskereken:** Nadel-kovics és Haldegger. **Egerben:** Wessely gysz. **Nagy-Kanisán:** Welisch és Lovack gyógyszer. **Győrött:** Brunner F. **Nagy-Károly:** Schöberl C. **Gyula:** Lukács gysz. **Nagy-Kikinda:** Komka A. J. **Haezfeld:** Hagelschmidt V. **Nagyváradon:** Janky A. **Hatszegen:** Mátyes B. gysz. **Nagyszombatban:** Pantot-schek R. gyógyszer. **Ipolyságon:** Mikulási T. **Oroszháza:** Vangyel M. **Jánosvára:** Kuna gysz. **Pancsován:** Graff gysz. **Jolsván:** Maletter gysz. **Pécsen:** Kunz Nándor. **Köszegen:** Strehle gysz. **Posegan:** Balogh gyógyszer. **Károlyvárt:** Benich J. **Putnokon:** Szepessy gysz. **Pozsonyban:** Schneeburger és Dussil gysz. **Kassán:** Eschwig E. **Rimnyon:** Posch J. gysz. **Késmárk:** Generich C. és A. **Hosonzatban:** Hamaliárgy. **Keeskeménen:** Papp M. **Bunán:** Mihutinovitz S. **Karancsberesen:** Weber A. gy. **Wlkónson:** Boromi K. gysz. **Szabadoson:** Sándor B. **Karolyfehérvár:** Fischer Ed. gyógyszer. **Szabados:** Hofbauer I. gy.

Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár. 644 (1-6)

Ugyanezen bizományos uraknál kapható:

Legjobbfele **Dorsch-majolaj, valódi gyógyszer** **tyukszem-tapasz,** **Loby és Parton-tól** Utrechtben, a skrofulák s bőrkütségek sat. gyógyítására. Egy üveg ára 28 kr. **Stirii Stub-havasi-növény-nedv** **Schmidt cs. kir. főorvostól, egy skatulya** **az idegek erősítésére s a test edzésére** ára 70 kr. **Egy üveg ára 87 kr.**

Die „Zeitschrift für gerichtliche Medicin, öffentliche Gesundheitspflege und Medicinal-Gesetzgebung“ bringt in Nr. 48 vom 27. November 1866 über „Schneeburgs Kräuter-Allop“ Folgendes:

„Der aus Alpenkräutern bereitete „Schneeburgs Kräuter-Allop“ des Herrn Apothekers Bittner in Gloggnitz, und Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, ist bei allen katarrhalischen und entzündlichen Krankheiten der Respirations-Organen ein vorzügliches Unterstüzungsmittel. Er mildert besser als alle anderen Sympartnen jeden Reiz im Kehlkopf und wird bei acuter und chronischer Heiserkeit, bei empfindlichen Affectionen der Schlingwerkzeuge, beim Leung-Katarrh, dem Keuchhusten u. s. w. wegen seiner vorzüglichsten einhüllenden, besänftigenden und reizmildernden Eigenschaften mit günstigem Resultate angewendet.“

Förkár: BITTNER GYULA gyógyszerésznél Gloggnitzban.

45-ik szám. Tizenhatodik évfolyam.

Vasárnapi Ujság.

Pest, november 7-én 1869.

Előfizetési föltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
 Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupan Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyezer hasábnott petit sor vagy annak helye egyszeri ígdtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígdtatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket előford Beesen: **Oppelk Alajos, Wollzeile No. 22.** és **Haasenstein és Vogler Wollzeile No. 9.** — Bélyeg-díj külön minden ígdtatás után 30 krajczár.

A magyar képviselőház 1869-ben.

Falragasok hirdetik, hogy ma ülést tart a képviselőház. A Sándor-utca palota fölött két zászló lobog, a magyar és horvát színek, testvéri egyetértésben egymás mellett, jelűl annak, hogy ma oly tárgyak kerülnek napirendre, melyek Horvát-Tót-Dalmátországot is érintik.

A karzatok már zsufolva vannak. Ide nem kell fogni a hallgatós s a publikumot, mint a felsőházba. A képviselők padjai is telvők már, nem egy mint a főrendiházban, hol egy félóra mulva is, a rendes időn

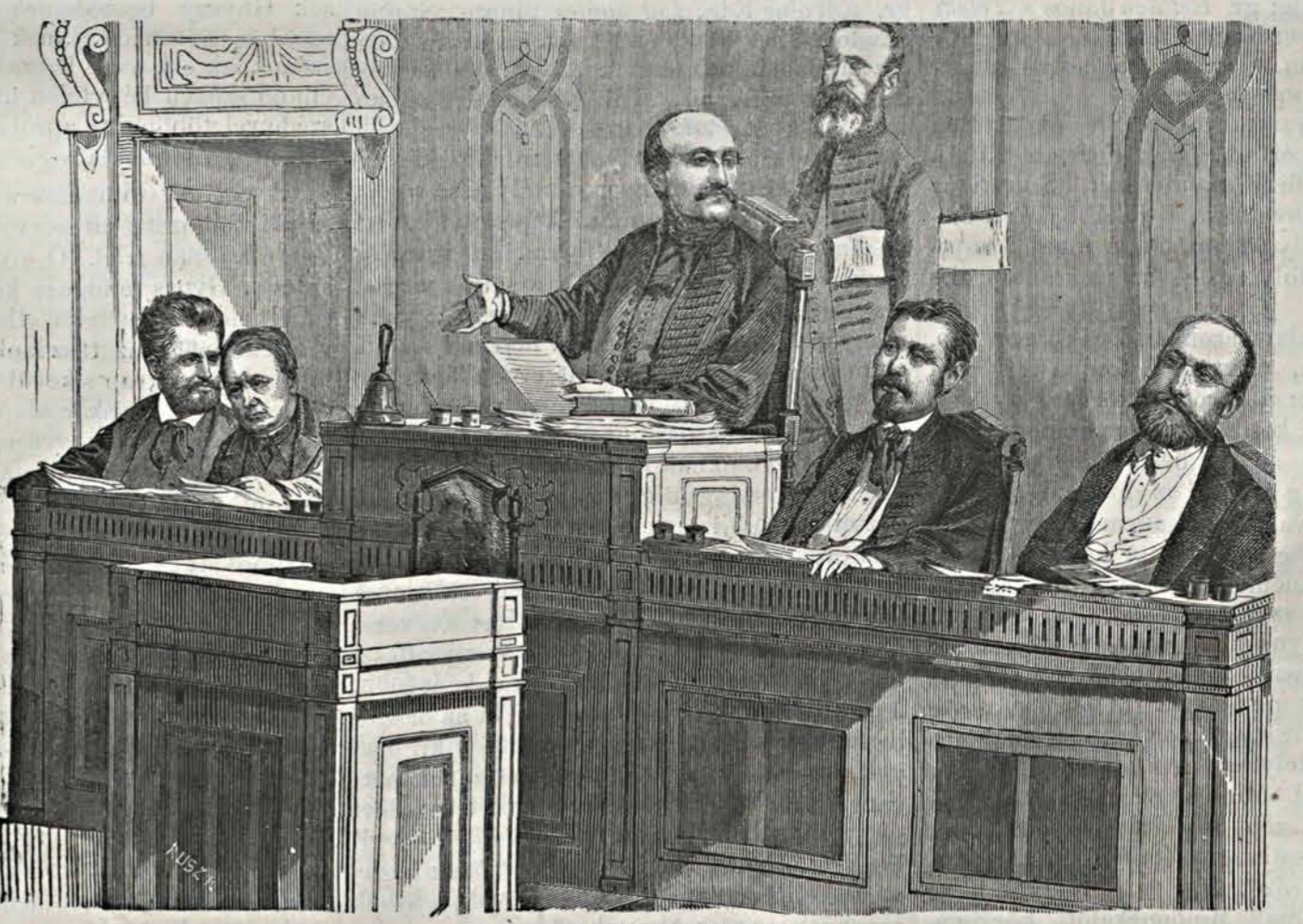
kölcsönösen érdeklő s kölcsönös egyetértéssel elintézendő közös ügyeik vannak, — Simonyi Ernő kedélyesen társalog Horváth Mihályval oly tárgyról, melyet mindketten különös gonddal ápolnak: a történelemről, — a képviselők külön csoportokat alkotnak, egy helyen Nyáry Pál, Pulszky, Miletics és a Mocsonyiak, más helyen B. Eötvös, Schwarz Gyula és Henszlmann Imre találtak oly tárgyat, a mely fölött barátságosan, harag és gyűlölség nélkül elbeszélgethettek.

Néhány percz mulva helyet foglalnak az

vát-szlavonország képviselői közül választottak meg jegyzőnek, a baloldali Jámbor Pál; azután elfoglalja székét az elnök is, — Somssich Pál csemet — s ekkor van sürgős-forgás a teremben.

Mindenki siet helyére, miniszterek, jobboldali s baloldali képviselők, mert Somssich rendszerető ember, a zajt nem igen tűri, s ha valaki a terem közepén áll s beszél mással az ülés folyama alatt — meg is szólítja, hogy foglalja el helyét.

A zaj megszűnik, de csak egy perczre. Hozzá kezdenek a jegyző-könyv felolvasásához és ilyenkorismét szabad a beszéd. — Nem ügyel arra senki, hogy van szerkesztve a jegyző-könyv, mióta az öreg tiszteletrémelő Bónis-nincsen a képviselőházban. A mig nem neveztek ki bírónak, a mig képviselő volt, ő volt az egyedül ember, a ki ügyelt a felolvasásra s ellenőrizte a jegyző-könyv fogalmazását. — Felszólalt gyakran, egyes korrekciókat téve, melyeket a képviselők helyeseknek ismertek el; kérté is gyakran a házat, hogy nem tréfa dolog, miként fogalmaztatik valamely határozat vagy indítvány a jegyzőkönyvben, figyeljenek tehát a képviselők a felolvasásra: nem használt semmit. Sa mióta Bónis elhagyta a képviselőházat, rendesen hitelesitik a jegyzőkönyvet.

Elnöki szék a képviselőházban.

Mihályi P. Jámbor P. Somssich Pál. Bojthor E. Bujánovics. Fodróczy.

elnöki szék körül a jegyzők, a kis Mihályi Péter, román nemzetiségű, hazafias érzelmű képviselőnk egyike; Bujánovics Sándor, egy új kapacitás, ki 1865-ben lépén először a törvényhozói pályára, jeles tehetségeinek máris kitiño jeleit adta; Fodróczy, kit Hor-

ran a házat, hogy nem tréfa dolog, miként fogalmaztatik valamely határozat vagy indítvány a jegyzőkönyvben, figyeljenek tehát a képviselők a felolvasásra: nem használt semmit. Sa mióta Bónis elhagyta a képviselőházat, rendesen hitelesitik a jegyzőkönyvet.

*) Az „Országgyűlési Napló”-ból.